

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Avgvstini Barbosæ I. V. D. Lvsitani, Protonotarii, Et
Ivdicis Apostolici designati pro Tribunali Nunciaturæ
Hispaniæ, ac insignis Ecclesiæ Vimaransenis Thesaurarij
Maioris, Collectanea Doctorvm, Qui ...**

Barbosa, Agostinho

Venetiis, 1643

Sessio XIII.

urn:nbn:de:hbz:466:1-14108

sed etiam pro tota familia, & tit. 4. q. 2.4. num. 15. Erasim. à Cochier de iurisd. ordin. in exemptos p. 1. q. 31. num. 7. & p. 2. q. 45. num. 77. & num. 97. ubi dicit quod Episcopus animaduertit in Rectores hospitalium, leprosariorum, eleemosynarum, aut xenodochiorum, qui negligunt, seu non versantur ut oportet in administratione, non obstante quacunque exemptione.

2. De omnibus locis pijs Episcopo rationem reddendam esse ab administratoribus, siue ea sint publica, siue priuata, Ecclesiastica, vel laicalia, refert decimum Armeniarum. in addit. ad recop. legum Nauarra lib. 1. tit. 18. lib. 7. num. 78. quem refero Ego ipse de officio, & potest. Episcopi p. 3. alleg. 75. num. 78. Aduertit tamen Gabr. Pereira d. p. 1. cap. 16. num. 15. quod executores compelli non possunt ab Episcopo si exprimitur quod relicta implent quando voluerint, quia tunc tempus mortis ipsorum expectandum est, nisi aliud ex operis, vel mandati forma appareat quod in contrariam trahat sententiam, ut boni viri arbitrio standum sit, vel si testator secrete iubeat eleemosynas facere, quia tunc iniuncte compelleretur personas exprimere.

3. Rationes administrationis Ordinarium exigere posse ab administratoribus donec coram eodem doctum fuerit de institutione, in qua secus cautum sit refert decimum Marti de iurisd. p. 2. cap. 18. num. 9. & 10. Ego ipse d. alleg. 75. num. 58.

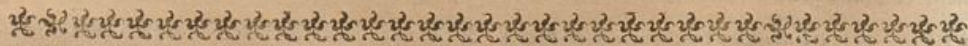
Si quis administrator priorum locorum, videns se restrictum ad reddendam rationem suae administrationis appellaret, licet admittatur appellatio, non propter hoc impediri, aut suspendi executionem attestatur resolutum Zerol. in praxi Episcopi. p. 1. verb. Hospitalis §. 3. vers. 6. quem refero Ego ipse d. allegat. 75. num. 62.

4. Rationes ab administratoribus hospitalium, & priorum locorum pluries repeti posse, praecipue quando Episcopo constituitur illas dolose redditas fuisse, vel quando redditio non fuerit finalis, & plena cum restitutione reliquorum, resoluit Aloyt. Ricc. in praxi rerum furi Eccles. resolut. 134. in 2. edit. quem refero Ego ipse d. allegat. 75. num. 63.

Rationes non debet exigere Episcopus, aut Capitulum tempore, quo recitantur hora canonice, & diuina celebrantur, referunt decimum Armeniarum. in addit. ad recop. legum Nauarra lib. 1. tit. 18. l. 7. de Episcopis num. 79. vers. noque. Nicol. Garc. in addit. ad suum tract. de benef. par. 3. cap. 2. num. 568.

Rationem administrationis operum priorum ad curam Capituli pertinentium, potest Episcopus solus sine coniudicibus exigere, dummodo non procedat ad priuationem, vel alias criminaliter in forma iudicij, vt per Aldan. in compendio canon. resolutionum lib. 3. tit. 3. num. 8. ubi refert decimum in Oriolen. 27. Martij 1632. ad 7.

Circa administrantes bona ad monasteria monialium etiam Regularibus subiectarum pertinentia, an & quomodo teneantur rationem administrationis reddere Episcopo loci, prouisum fuit per nouam conuentionem Gregor. XV. de exemptorum priuilegijs, incip. Infortunabili, sub dat. Nonis Februarij 1622. per haec verba, Sed administrantes bona ad eiusmodi monasteria sanctimonialium, vt praefertur, etiam Regularibus subiectarum pertinentia, siue Regularibus existerint, siue seculares quomodolibet exempti, Episcopo loci, adhibitis etiam superioribus Regularibus, singulis annis rationes administrationis, gratis solum exigendas reddere teneantur, ad id quo iuris remedijs cogi, & compelli queant. Licet Episcopo ex rationabili causa superiores Regulares ad munerem, ut huiusmodi administratores adiuuent, usque superioribus id facere destrictantibus, aut negligentibus, habeant Episcopus facultatem praedictos administratores amouendi quoties, & quando opus esse iudicauerit. Huic tenus dicta constitutio. Super qua S. Congregat. Eminentissimi norum Cardinalium S. Concil. Trident. interpretum censuit Episcopum non teneri causam illam rationabilem significare superioribus Regularibus, sed hoc relinqui arbitrio, & prudentia Episcoporum, quorum conscientiam S. Congregat. factio operauit, ne facultate sibi hac in parte attributa quouo modo abutantur, eius rei in districto Dei iudicio rationem reddituris quam quidem declaratione propria, & originalem praeminibus habuit, & postea cum alijs in typographia R. Camerae Apoit. impressam vidi de anno 1623.

SESSIO XIII.

De venerabili Eucharistiae Sacramento.

SA CROSANCTA oecumenica, & generalis Tridentina Synodus, in Spiritu sancto legitime congregata praesidentibus in ea eisdem sanctae Sedis Apostolica Legato, & Nuncijs etsi in eum finem, non absque peculiari Spiritus sancti ductu, & gubernatione conuenerit, vt veram, & antiquam de fide & Sacramentis doctrinam exponeret, & vt haeresibus omnibus, & alijs grauissimis incommodis, quibus Dei Ecclesia miserè nunc exagitur, & in multas & varias partes scinditur, remedium afferret, hoc praesertim iam inde à principio in votis habuit, vt stirpitus conuelleret zizana execrabiliū errorum, & schismatum, quae inimicus homo his nostris calamitosis temporibus, in doctrina fidei, vsu, & cultu sacrosanctae Eucharistiae superfeminauit, quam alioqui Saluator nosster in Ecclesia sua, tanquam symbolum reliquit eius vnitatis, & charitatis, qua Christianos omnes inter se coniunctos, & copulatos esse voluit. Itaque eadem sacrosancta Synodus sanam, & sinceram illam de venerabili hoc & diuino Eucharistiae Sacramento doctrinam tradens, quam semper Catholica Ecclesia, ab ipso Iesu Christo, Domino nostro & eius Apostolis erudita, atque à Spiritu sancto, illi omnem veritatem in die suggerente, edocta, retinuit, & ad finem vsque saeculi conseruabit: omnibus Christi fidelibus interdicit, ne posthac de sanctissima Eucharistia aliter credere, docere, aut praedicare audeant, quam vt est, hoc praesenti decreto explicatum atque definitum.

Vide Theologos cum Magistro in 4. dist. 8. S. Thom. à quest. 73. Aldan. & Valent. de Eucharistia, Dionys. de Eccles. hierarchia, cap. 3. Angles in floribus theolog. quest. ubi de Eucharistia, Lancellor. in sit. de Eucharistia, Cuch. in tit. de Sacramento Eucharistiae, Cardin. Bellarm. in contro. uers. cathol. lib. 2. de Eucharistia, Henric. in summa lib. 8. de sanctiss. Eucharistia, Iacob. de Graff. in auras decip. p. 2. lib. 1. cap. 6. Barthol. ab Angelo in exanime confessorum Coll. Barbof. in Concil. Trid.

dialog. 4. Claud. Sainctes in repet. de Eucharistia, Petr. Soto in lect. de Euchar. Hesselanus de Communionis sub utraque specie, Anton. Raguc. in lucerna Parochor. tract. de Eucharist. Petr. de Ochogama de Sacrament. tract. de Eucharist. Ioan. de Lugo tomo 1. tract. de Venerabili Eucharistia Sacramento. Torreblanca de iure spirit. lib. 2. cap. 7. cum seqq. Hurtado de Sacrament. tom. 2. tract. de Eucharistia. Ioan. de la Cruz in directorio tract. de Eucharist. Ludouic.

F de

Matth. 13.

Luc. 22. c. 1. ver. ego pro te 21. dist. & infra sect. 22. c. 1. & sub sect. 3. Ioan. 16.

de san Iuan in summ. p. 1. tract. de Eucharist. Arbol. de Eucharistia. Zanard. in direct. Confess. p. 1. tract. de Eucharist. Trullench. in decalog. lib. 4. c. 5. de obligatione sumendi Eucharistiam. Gabr. Vazq. in 3. p. D. Thom. tom. 3. quest. 73. disput. 177. cum segg. Petr. de Ledesma in summa part. 1. tract. del excellentissimo Sacramento del Altar que se llama Eucharistia. Soar. tom. 3. de Sacrament. disput. 39. cum segg. Galet. in margarita casuum conscient. verb. Eucharistia.

Agid. de Coninck de Sacrament. & censur. tom. 1. quest. 73. Galganet. de iure publico lib. 3. tit. 87. Mollet. in summa Theolog. moralis tract. 2. cap. 1. cum segg. Bonacina de Sacrament. disput. 4. quest. 2. Fernandez in examine Theologia moralis part. 3. cap. 4. Filliuc. in quest. moralibus tract. 4. de Eucharistia. Fagunde. in quinque Eccles. precepta part. 3. de sumenda Eucharist. Paul. Layman in Theolog. moral. lib. 5. tract. 4. de venerabili Sacrament. Eucharistia.

De reali presentia Domini nostri Iesu Christi in sanctissimo Eucharistia Sacramento.

C A P V T PRIMVM.

- 1 Per verba consecrationis constituitur Christus verus Deus & homo sub speciebus panis, & vini.
2 Corpus vnum, & idem, per diuinam potentiam potest esse in pluribus locis.
3 Benedictio illa Christi super panem fuit distincta à consecratione.

Ioann. 7.

a Cap. I. de sum. Teinit. supra fess. 3. in symbol. Ephes. 1. Marc. 1. in fin.

b Matth. 19. Luc. 18.

c Matth. 26. Marc. 14. Luc. 22.

d 1. Cor. 11.

e Tim. 3.

Pincipio docet sancta Synodus, & aperte, ac simpliciter profitetur, in almo sancto Eucharistia Sacramento, post panis, & vini consecrationem, Dominum nostrum Iesum Christum, verum Deum, atque hominem, verè realiter ac substantialiter sub specie illarum rerum mensurabilem contineri. ^a Nec enim hæc inter se pugnant, ^b vt ipse Saluator noster semper ad dexteram Patris in caelis affideat, iuxta modum existendi naturalem, & vt multis nihilominus alijs in locis sacramentaliter præsens sua substantia nobis adsit, ea existendi ratione, quam etsi verbis exprimere vix possumus, ^c possibilem tamen esse Deo, cogitatione per fidem illustrata, assequi possumus, & constantissimè credere debemus, ita enim maiores nostri omnes, quotquot in vera Christi Ecclesia fuerunt qui de sanctissimo hoc Sacramento disseruerunt, apertissimè professi sunt, hoc tam admirabile Sacramentum in vltima cena Redemptorem nostrum instituisse, cum ^d post panis, vini que benedictionem se suum ipsius corpus illis præbere, ac suum sanguinem, disertis, ac perspicuis verbis testatus est. ^e Quæ verba à sanctis Euangelistis commemorata, ^f & à dno Paulo postea repetita, cum propriam illam, & apertissimam significationem præ se ferant, secundum quam à Patribus intellecta sunt, indignissimè sanè flagitium est, ea à quibusdam contentiosis, & prauis hominibus ad fictitios, & imaginarios tropos, quibus veritas carnis, & sanguinis Christi negatur contra vniuersum Ecclesiæ sensum detorqueri, quæ tanquam columna & firmamentum veritatis, hæc ab impijs hominibus excogitata commenta, velut Satanica, detestata est, grato semper, & memore animo præstantissimum hoc Christi beneficium agnoscens.

1. **V**ide Soar. in 3. p. tom. 3. quest. 75. art. 1. disp. 46. per sex sectiones. Valent. tom. 4. disput. 69. 3. puncto 1. Henric. in summa lib. 8. cap. 20. à princip. Balduin. iun. super opera controuers. Bellarmini part. 2. lib. 3. cap. 1. à princip. & cap. 2. vers. at sententia communis scholarum. Valer. Reginald. in praxi fori panit. lib. 29. num. 9. Agid. de Sacrament. & censur. tom. 1. quest. 78. num. 14. Petr. de Ledesma in summa p. 1. de Sacrament. vbi de Eucharistia, cap. 1. Chamerot. de Sacrament. vbi de Eucharistia, cap. 6. concl. 1. Bonacina de Sacrament. disput. 4. quest. 3. puncto 5. num. 1. Hurtado de Sacrament. tract. de Eucharist. disput. 5. diff. 14. in prime. vbi quod Christus verè, & realiter, & substantialiter est in Eucharistia.

2. ^a Nec enim hæc inter se pugnant, &c.] Non implicat per diuinam potentiam vnum, & idem corpus esse in pluribus locis, non solum sacramentaliter, verum etiam localiter, & concedunt ac fusillimè disputant Philosophi,

& Theologi, præsertim Valent. d. disput. 6. quest. 3. puncto 1. §. 22. Agid. de Coninck d. tom. 1. quest. 75. art. 4. dub. 3. Angl. in floribus Theologicis, vbi de Eucharistia, quest. 4. art. 8. concl. 1. Cardin. Bellarmin. de Eucharistia lib. 4. cap. 3. Hurtado d. tract. de Eucharist. disput. 5. diff. 11. & 12.

^b Post panis, vini que benedictionem.] Verum benedictio illa Christi super panem fuerit distincta à consecratione? Affirmat Soar. de Sacram. disput. 58. sect. 2. & Agid. de Coninck d. disput. 78. num. 14.
^c Quæ verba à sanctis Euangelistis commemorata.] Videhæc à Matth. cap. 26. vers. 26. Marc. cap. 14. vers. 22. Luc. cap. 22. vers. 19. & à Ioan. cap. 6. vers. 25. & 1. ad Corinth. cap. 11. vers. 24. de quibus late Henric. in summa lib. 8. cap. 16. Soar. d. disput. 58. & 59. Valent. d. disput. 6. quest. 1. Camerot. de Eucharistia c. 7. Bartholem. ab Angelo dialog. 4. §. 361. Valer. Reginald. in praxi fori panitent. lib. 29. num. 26. cum segg. Bonacina d. disput. 4. quest. 3. puncto 1.

De Ratione institutionis huius Sanctissimi Sacramenti.

C A P V T II.

- 1 Doctores de materia cap. agentes.
2 Eucharistia Sacramento quando institutum.
3 Liberat à culpis quotidianis.
4 Preseruat à peccatis mortalibus.
5 An aliquando per accidens remittat mortalia.
6 An auferat panam temporalem.

a Psalm. 110.
b 1. Cor. 11.
Luc. 22.
cap. iteratur.
de consecr.
diff. 2.

Ergo Saluator noster discessurus ex hoc mundo ad Patrem, ^a Sacramento hoc instituit, in quo diuitias diuini sui erga homines amoris velut effudit, ^b memoriam faciens mirabilium suorum, & in illius sumptione, ^c colore nos sui memoriam præcepit, suamque annunciat mortem, donec ipse ad iudicandum mundum veniat. ^d Sumi autem voluit Sacramento hoc, tanquam spiritua-

lem

lem animarum cibum, quo alantur, & confortentur viuentes vita illius, qui dixit: Qui manducat me, & ipse uiuet propter me, & tanquam antidotum, quo liberemur à culpis quotidianis, & à peccatis mortalibus præsueremur. Pignus præterea id esse uoluit futuræ nostræ gloriæ, & perpetuæ felicitatis, adeoq; symbolum vnus illius corporis, cuius ipse caput existit, cuique nos, tanquam membra arctissima, fidei, spei, & charitatis connexionem astrictos esse uoluit, ut id ipsum omnes diceremus. Nec essent in nobis schismata. ^d

f. 1. Cor. 11.
Ephes. 5.
Rom. 12.
1. Cor. 1.
d. 1. Cor. 1.

1. Vide Ægid. de ConineK de Sacrament. quest. 78. num. 21. Vazq. in 3. p. S. Thom. tom. 2. disp. 169. num. 15. Valer. Reginald. in praxi fori poenit. lib. 29. à num. 9. Galganet. de iure publico lib. 3. tit. 87. num. 7. Molfes. in summa Theologia moralis tract. 3. cap. 6. num. 6.

2. a Sacramentum hoc instituit, &c.] Sanctissimum Eucharistia Sacramentum institutum fuisse à Christo prima die Azymorum in vltima cœna, ea nocte, qua tradendus erat, patet Luc. 22. Marc. 14. & Matth. 26. Ambros. lib. 4. de Sacram. cap. 4. & 5. & in lib. de inition. myst. cap. 9. Damascen. lib. 4. cap. 14. ad fin. S. Thom. in 4. dist. 8. quest. 1. art. 3. & part. 3. quest. 73. art. 3. Henric. in summa lib. 8. cap. 2. §. 2. Paul. Fusc. de visitat. lib. 1. cap. 5. num. 1. Scortia lib. 1. de sacrificio Missa cap. 10. Sayr. de Sacrament. in genere lib. 2. cap. 2. quest. 3. art. 1. vers. de Eucharistia Sacrament. Vazq. disput. 177. & 205. Valer. Reginald. d. lib. 29. num. 9. Homobon. de Bonis de examine Ecclesiæ tract. 4. cap. 9. quest. 79. Fernandez in examine Theologia moralis p. 3. e. 4. §. 1. Ioan. de Lugo de Sacrament. tom. 1. tract. de Eucharist. disput. 11. in princ. vbi ait Christum Dominum consecrasse ipsum verbis, quibus nos docuit consecrare, Torrelblanca de iure spirit. lib. 2. cap. 7. num. 9. Molfes in summa Theologia moralis tract. 3. cap. 1. num. 10. Fagundes in quinque Ecclesia præcepta p. 3. lib. 4. cap. 2. à num. 1. Bonacina de Sacram. disput. 4. quest. 1. puncto 2. num. 2. vbi num. 3. cum Sor. Piug. Angl. & Petantio tenet potuisse Deum de potentia absoluta ante Christi incarnationem ponere Christum in Sacramento Eucharistie; cum enim hoc non implicet, Deus potuisset speciali miraculo creare corpus anima rationali informatum, illudque verbo diuino vnire, & in solo Eucharistie Sacramento constitutere.

β Colere nos sui memoriam præcipit.] Vide Luc. cap. 22. vers. 19. cap. iteratur de consecrat. dist. 2. S. Thom. 3. p. quest. 73. art. 5. Nugn. ibid. Bonacina d. disput. 4. quest. 1. puncto 2. num. 1. Ex quibus verbis colligitur & docent esse præceptum diuinum fumendi Eucharistiam plures, quos reuertit & sequitur Hurtado de Sacram. tom. 2. tract. de Eucharistia disp. 10. diffie. 1.

γ Sumi a se uoluit, &c.] Vide Ioan. Sanci. in select. disput. 33. num. 3. & disput. 40. num. 8.

δ Et ipse uiuet propter me, &c.] De hoc spirituali effectu Sacramenti Eucharistie vide Ioan. de Lugo de Sacram. tom. 1. tract. de Venerabil. Euchar. Sacrament. disput. 12. sect. 4. num. 89.

ε Quo liberemur à culpis quotidianis.] Vide Petr. Ledesma in summa p. 1. de Sacrament. vbi de Eucharistia, cap. 10. conclus. 10. Filiuc. in quest. moralibus tom. 1. tract. 4. num. 155. Querit Ioan. de Lugo d. disput. 12. sect. 4. num. 83. quomodo hic effectus proueniat ab Eucharistia, an immediatè, an mediante aliquo actu quo homo disponatur ad remissionem peccati? & ait, Suar. cum communiori sententia sentire, utroque modo prouenire, scilicet vel excitando feruorem charitatis, quo homo disponat se per propriam operationem, vel etiam immediatè delendo maculam venialis, ad quod inquit sufficere quod præcedat negatio affectus, seu complacentia ad veniale, licet non præcesserit detestatio sufficiens ad tollendum illum sine vilo Sacramento. Hurtado de Sacrament. tom. 2. tract. de Eucharist. disput. 8. diffie. 9. in princ. vbi postquam dicit Theologos conuenire, per Sacramentum Eucharistie remitti peccata venialia quoad culpam, querit, & disputat an etiam per illud remittantur immediatè, & ex opere operato.

ζ Et à peccatis mortalibus præsueremur.] Ratio est, quia cum Eucharistia per modum cibi instituta sit, conficere debet robur ad vitam spiritualem, & consequenter præseruationem à mortalibus, tum, quia Ioan. 6. dicitur, Hic est panis de caelo descendens, ut si quis ex ipso manducauerit, non moriatur; non mori autem est præseruari à mortalibus, quæ mortem anima inferunt. Ita Petr. de Ledesma d. cap. 10. concl. 15. Viuald. in candel. aureo, vbi de Eucharistia, cap. 11. num. 1. Hurtado de Sacrament. tom. 2. tract. de Eucharist. disput. 8. diffie. 7. vers. Catholicis, vbi diffie. 9. in fine, dicit, Sacramentum Eucharistie causare ex opere operato præseruationem à mortalibus ex institutione diuina, non immediatè, sed tantum mediatis auxilijs efficacibus, quæ dignè fumentur conferuntur ex opere operato, Vazq. tom. 3. disput. 205. num. 2. Bartholom. ab Angelo dial. 4. §. 395. & 397. Bonacina d. disput. 4. q. 4. puncto 1. nu. 4. Molfes in summa Theologia moralis tract. 3. cap. 8. à num. 76. Ioan. Sanci. in select. disp. 28. num. 7. latè Ioan. de Lugo d. disput. 12. sect. 4. à num. 85. vbi tribuit Eucharistie hunc effectum præseruandi à mortalibus multipliciter: primò, quatenus confert abundantem gratiam gratum facientem: secundò, quatenus virtute huius Sacramenti anima spirituali dulcedine delectatur: tertio, quatenus hoc Sacramentum fugat demones, qui concupiscentias inordinatas solent excitare: quarto, quatenus, qui recipit hoc Sacramentum, accipit speciale lumen à Deo, quo lumine mediante prauis moribus, & tentationibus minuuntur & sopiuntur. Idem Ioan. de Lugo de Poenit. disp. 9. sect. 3. nu. 45.

An aliquando Eucharistie Sacramentum per accidens remittat mortalitatem in eo videlicet peccatore, qui bona fide accedit? vide Hurtado de Sacrament. tom. 2. tract. de Eucharist. disput. 8. diffie. 3.

Utrum Sacramentum Eucharistie auferat poenam temporalem? vide Sor. tom. 3. disput. 63. sect. 10. & disput. 64. sect. 1. Valer. Reginald. d. lib. 29. num. 142. Barthol. ab Angelo d. dial. 4. §. 396. Bonacina d. puncto 1. num. 9.

Pignus præterea id esse uoluit, &c.] Vide Vazq. in 3. p. D. Thom. tom. 2. disput. 169. num. 13. Petr. de Ledesma d. cap. 10. conclus. 6.

De Excellentia sanctissimæ Eucharistie super reliqua Sacramenta.

C A P V T III.

- 1 Eucharistie Sacramentum inter omnia excellentissimum, maximeque diuinum est.
- 2 Christi corpus sub speciebus panis ex vi verborum

- ponitur vinum, & informatum anima.
- 3 Sanguis Christi tantummodo ponitur sub speciebus vini ex vi verborum.

Commune hoc quidem est sanctissima^a Eucharistia cum cæteris Sacramentis, symbolum esse rei sacræ, & inuisibilis gratiæ, formam visibilem; verum illud in ea excellens, & singulare reperitur, quod reliqua Sacramenta, tunc primum sanctificandi vim habent, cum quis illis vitur, at in Eucharistia ipse sanctitatis auctor ante usum est. Nondum enim^c Eucharistiam de manu Domini Apostoli susceperant, cum verè tamen ipse affirmaret corpus suum esse, quod præbebat, & semper hæc

d Cap. sacrificii de conf. dist. 2.
e Cap. multi. q. 1.
f March. 20. Marc. 14.

Barbos. Collect. in Concil. Trid.

Infra can. 7.

Rom. 6. cap. semel Christus c. iteratur; e. singuli. & c. qui manducant de conf. dist. 2. infra canon. 3.

fides in Ecclesia Dei fuit, a statim post consecrationem, ^d verum Domini nostri corpus, verumque eius sanguinem sub panis & vini specie vna cum ipsius anima & diuinitate existere, sed corpus quidem sub specie panis, & sanguinem sub vini specie, ex vi verborum, ipsum autem corpus sub specie vini, & sanguinem sub specie panis, animamque sub vtraque; vi naturalis illius connexionis, & concomitantia, qua partes Christi Domini, ^e qui iam ex mortuis resurrexit, non amplius moriturus, inter se, copulantur: diuinitatem porro propter admirabilem illam eius cum corpore, & anima hypostaticam vniionem. Quapropter verissimum est, ^f tantundem sub alterutra specie, atque vtraque contineri. Totus enim, & integer Christus sub panis specie, & sub quauis ipsius speciei parte, totus item sub vini specie, & sub eius partibus existit.

1. Vide Dionys. de Ecclesiast. hierarchia, cap. 3. Chrysof. homil. 60. ad populum, & cap. 83. in Martham, Catechisin. Roman. de Eucharistia, Sor. in 4. dist. 1. quæst. 4. art. 6. Paul. Fusc. de visitat. lib. 1. cap. 6. Soar. tom. 3. disput. 30. sect. 2. Cardin. Bellarm. lib. 4. de Eucharistia, cap. 29. & 30. Balduin. un. super opera controuers. Bellarmini part. 2. lib. 3. cap. 5. Vazq. in 3. part. D. Thoma tom. 3. disput. 186. num. 5. Agid. de Coninck de Sacrament. & censur. q. 76. num. 2. & quæst. 79. num. 35. Petr. de Ledefma in summa p. 1. vbi de Eucharistia, cap. 7. conclus. 1. Valer. Reginald. in praxi fori pauciter lib. 29. num. 4. & 5. Bonacina de Sacrament. disput. 1. q. 1. puncto 2. in fine, Molfes. in summa Theologia moralis, tract. 3. cap. 3. num. 30. & cap. 5. num. 21. Layman in Theologia moralis lib. 5. tract. 4. cap. 1. num. 3. Ioan. de Lugo de Sacrament. tom. 1. tract. de Venerab. Eucharist. Sacramento disput. 3. sect. 7. num. 51. & disput. 8. sect. 3. num. 21. Hurtado de Sacrament. tom. 2. tract. de Eucharist. disput. 1. diffie. 1. in fine, vbi quod præstat, & excedit reliqua Sacramenta.
2. a Statim post consecrationem, &.] Sub speciebus panis ex vi verborum ponitur Christi corpus viuum, infor-

matum anima, & humoribus, ac cæteris partibus, non solum spectantibus ad substantiam, verum etiam pertinentibus ad ornatum corporis Christi, ita S. Thom. 3. p. q. 76. art. 1. ad 3. Henriq. in summa lib. 8. cap. 26. §. 1. in commento littera F. plures apud Bonacin. de Sacrament. disput. 4. quæst. 3. puncto 5. num. 10. & 11. vbi num. 16. cum Angl. & Iacob. de Graff. obseruat sub speciebus panis adesse sanguinem Christi, non ex vi verborum, sed concomitantè.

3. b Et sanguinem sub vini specie, &c.] Sub speciebus vini ex vi verborum ponitur tantummodo sanguis Christi, quia sanguis Christi primario significatur, & in ipsum conuertitur vinum; ergo sanguis Christi existit sub speciebus vini ex vi verborum; cætera vero, quæ sunt coniuncta Christo, ponuntur sub speciebus per concomitantiam, ita Philarch. de officio Sacerd. part. 2. lib. 1. cap. 20. Barthol. ab Angelo dialog. 4. §. 145. Agid. de Coninck d. quæst. 76. art. 1. num. 5. Bonacin. d. punct. 5. num. 13. & alij proximè citati, Hurtado de Sacram. tom. 2. tract. de Euchar. disput. 5. diffie. 5.

De Transubstantiatione.

C A P V T I V.

Quoniam autem Christus, Redemptor noster, corpus suum id, ^a quod sub specie panis offerebat, verè esse dixit, ideo persuasum semper in Ecclesia Dei fuit, idque nunc denuo sancta hæc Synodus declarat, per consecrationem panis & vini conuersionem fieri totius substantiæ panis, & in substantiam corporis Christi, Domini nostri, & totius substantiæ vini in substantiam sanguinis eius, quæ conuersio conuenienter, & propriè à sancta Catholica Ecclesia Transubstantiatio est appellata.

Vide cap. panis, de consecr. dist. 2. cap. cum Martha, de celebrat. Missar. S. Thom. part. 3. quæst. 75. art. 2. vbi Nugn. diffie. 1. & art. 4. diffie. 1. Victor in summa, vbi de Eucharistia num. 66. Iodoc. Coce. in thesauro Catholico tom. 2. lib. 6. art. 1. Henriq. in summa lib. 8. cap. 22. Soar. tom. 3. disput. 58. Valent. tom. 4. disput. 6. quæst. 3. puncto 2. Vinald. in candel. aureo, vbi de Eucharistia, cap. 7. num. 20. Chamerot. de Sacram. vbi de Eucharistia, cap. 6. Vazq. in 3. p. D. Thoma q. 75. disput. 181. Agid. de Coninck de Sacrament. & cens. tom. 1. q. 75. num. 49. cum seqq. & à num. 171. Petr. de Ledefma in summa part. 1. de Sacram. vbi de Eucharistia, cap. 6. conclus. 1. cum seqq. Valer. Reginald. in praxi fori pauciter lib. 29. à num. 34. Bonacin. de Sacram. disp. 4. q. 3. puncto 6. §. 2. Molfes. in summa Theolog. moral. tract. 3. c. 5. num. 14. Filluc. in quæst. moralib. tract. 4. nu. 124. cum seqq. multos ex SS. Patribus refert Torrelanca de iure spirit. lib. 2. cap. 8. num. 57. cum seqq. Hurtado de Sacrament. tract. de Eucharist. disput. 4. diffie. 2. vers. veritas, & diffie. 3. & 4.

In substantiam corporis, &c.] Aduertit Ioan. de Lugo d. tract. de Venerabili Eucharist. Sacram. disp. 8. sect. 4. num. 98. Patres Concilij per substantiam corporis noluisse includere organizationem substantialem prouenientem formaliter ab ipsa forma rationali.

b Et totius substantia vini in substantiam sanguinis eius.] Ergo videtur quod sola substantia vini conuertitur in sanguinem Christi, & non aqua; sed argumentum non bene procedit, nam Catholica veritas est aquam simul & vinum transubstantiari in sanguinem Christi, ita Cardin. Tolet. in sum. lib. 2. c. 25 §. rursus siue vinum, Henriq. lib. 8. de Eucharist. cap. 12. Alex. Pefant. in 3. p. q. 74. artic. 8. disput.

2. Agid. de Coninck de Sacrament. tom. 1. quæst. 74. artic. 8. Ioan. Baptist. Scortia de Sacrific. lib. 4. c. 1. nu. 14. Ioan. Præposit. d. quæst. 74. art. 8. dub. unico, Layman in Theolog. moralis lib. 5. tract. 3. cap. 1. num. 9. Antonin. Diana moral. resol. p. 3. tract. 4. de Sacram. resolut. 49. late Ioan. de Lugo de Sacram. tom. 1. tractat. de Venerabili Eucharist. Sacramento disputat. 4. sect. 3. per tot. num. 39. cum seqq. vbi num. 63. dicit in præfenti vini nomine intelligi ea, quæ ingredientur ad componendum vinum vfuale in ratione vini compositi ex vino mero, & modica aqua, illud quippe compositum est propriè vinum vfuale; quare partes omnes, quæ illud componunt, veniunt appellatione vini, non vt scorsim sumptæ, sed vt componunt illud poculum, quod est vinum; & num. 65. respondet ad alia verba huius decreti, quæ in contrarium facere videbantur.

Consecrationis verbis cum debita intentione à Sacerdotibus prolatis panis, & vinum (vt verbis S. Thom. opusc. 4. vtat) in corpus, & sanguinem Christi transubstantialiter conuertitur, & Christus Deus, & homo perfectus, & in tanta quantitate, quanta sunt in Cruce, & est in celo, sub modici panis specie taliter continetur, vt manducetur à fidelibus, & minime laceretur, taliter continetur, vt diuidantur species; Christus verò Dominus integer perseveret: quia nec augetur ex augmento, vel pluralitate specierum, nec ex ipsarum paruitate, aut paucitate minuitur. Taliter continetur vt diuisis speciebus sub quauis diuisionis particula totus Christus Dominus integer perseveret. Taliter continetur vt accidentia etiam sine subiecto eodem existant, & absque panis, & vini substantia eundem effectum habeant

ac

Lucæ 22. Ioann. 6. 1. Cor. 11. b Cap. panis de conf. dist. 2. c. cñ Martha de celeb. Miss. infra can. 2. Inn. 2. Later. Conc.

ac prius faciando, & inebriando. Taliter continetur, vt fides locum habeat dum visibile inuisibiliter sumitur sub aliena specie occultatum, & sensus a deceptione redduntur immunes, qui de accidentibus iudicant sibi notis. Quid igitur hoc mysterio mirabilis, in quo tot, tantaque adunantur mysteria? quid hoc Sacramento salubrius, quo purgantur peccata, virtutes augentur, & mens omnium spiritualium charismatum abundantia

impinguitur? quid hoc conuiuium suauius, in quo Christus sumitur, recollitur memoria passionis eius, mens impletur gratia, & futura gloria nobis pignus datur? O insigne miraculum! O admirabile, & diuinitimum Sacramentum! quae mens non expaueat? quis intellectus non deficiat? omnis sensus hebescit, omnis ratio euanesceat; prorsus Dialecticorum inquisitio absit, hoc sola fides probat, & agnosceat.

De Cultu, & ueneratione huic sanctissimo Sacramento exhibenda.

C A P V T V.

- 1 Doctores de materia cap. agentes.
- 2 Festum corporis Christi quando institutum.
- 3 Officium corporis Christi composuit S. Thomas Aquinas.
- 4 Festum corporis Christi tempore interdicti apertis Ecclesiarum ianuis celebrari potest.
- 5 Processio corporis Christi in eius festo debet inchoari a Cathedrali.

Nillus itaque dubitandi locus relinquitur, quin omnes Christi fideles pro more in Catholica Ecclesia semper recepto patriae cultum, qui uero Deo debetur, huic sanctissimo Sacramento in ueneratione exhibeant. Neque enim ideo minus est adorandum, quod fuerit a Christo Domino, ut sumatur, institutum. Nam illum eundem Deum praesentem in eo adesse credimus quem Pater aeternus introducens in orbem terrarum dicit: ^b Et adorent eum omnes Angeli Dei, quem Magi procedentes adorauerunt, ^c quem denique in Galilaea ab Apostolis adoratum fuisse, Scriptura restat, Declarat praeterea sancta Synodus, pie & religiose admodum in Dei Ecclesiam ^d inductum fuisse hunc morem, ut singulis annis, & peculiari quodam, & festo die, praecelsum hoc & uenerabile Sacramentum singulari ueneratione, ac solemnitate celebraretur, ^e utque in processionibus reuerenter, & honorifice illud per uias, & loca publica circumferretur. Aequissimum est enim sacros aliquos statutos esse dies, cum Christiani omnes singulari, ac rara quadam significatione gratos, & memores testentur animos erga communem Dominum, ^f & Redemptorem pro tam ineffabili, & plane diuino beneficio, quo mortis eius uictoria & triumphus repraesentatur. Atque sic quidem oportuit uicticem ueritatem de mendacio & haeresi triumphum agere ut eius aduersarij in conspectu tanti splendoris & in tanta uniuersae Ecclesiae letitia positi, uel debilitati, & fracti tabescant, uel pudore affecti, & confusi aliquando resipiscant.

^a Intra canon. 6.

^b Psal. 96. Hebr. 1. March. 7.4. March. 28. ^c Luca 24. ^d Urbanus Papa citatus Clementinorum lib. 3. de reliq. & uenerat. sanctorum. ^e infra can. 6. f. l. Cor. 15. Hebr. 2.

- V**ide repert. Inquisit. verb. laetitia, Durant. de ritibus Ecclesiae lib. 2. cap. 40. Azou. d. ad l. 2. num. 1.4. tit. 1. lib. 1. nou. recop. Soar. tom. 3. de Sacrament. disput. 35. & de Relig. tom. 1. lib. 2. de ritibus festis cap. 7. de festis Christi post Resurrectionem num. 4. Aegid. de Coniung. de Sacram. & censur. quest. 73. num. 15. & quest. 76. num. 85. Valer. Reginald. in praxi fori poenitent. lib. 29. num. 37. in fin. r. Raph. de la Torre in 2. 2. D. Thomae tom. 2. quest. 99. art. 3. disput. 8. in princip. Paul. Fusc. de uisitat. lib. 1. cap. 5. num. 5. Mollet. in summa Theologiae moralis tract. 3. cap. 6. num. 10. & tract. 11. cap. 6. num. 30. Homobon. de bonis de examine Ecclesiae p. 1. tract. 4. cap. 12. quest. 113.
- ^a Peculiari quodam, & festo die, &c. Urbanus IV. in consuet. 1. incip. Transfurus de hoc mundo ad Patrem, de anno 1262. decernit ut uelocitas festi corporis Christi solemniori, & frequentiori apud Christianum populum cultu & ueneratione colatur feria quinta proxime sequenti octauam Pentecostes, quam quidem iucundiorum facit publica totius Cleri, & populi supplicatio eo die de more fieri solita, & peccatorum condonatio, quae beneficio Pontificis conceditur singulis, qui hoc die festo diuinis officijs interfunt, & habetur in Clem. si Dominum, de reliq. & uenerat. Sanctor. referunt Azou. instit. moral. part. 2. lib. 1. cap. 14. Vicent. Filiuc. in quest. moral. lib. tom. 2. tract. 27. cap. 3.

num. 35. Suar. d. e. 7. de festis Christi post Resurrectionem num. 3.

Officium sanctissimi Corporis Christi fuit compositum a S. Thoma Doctore Angelico iussu eiusdem Urbani IV. a quo in praemium retulit columnam argenteam, ita ex Naucler. & Genebrard. refert Raguc. de Missa in Ecclesia quest. 109. num. 3.

Festiuertatem istam tempore interdicti apertis Ecclesiarum ianuis celebrari posse edixit Martinus V. consuet. 12. incip. Ineffabile. 7. Kal. Iunij 1429.

Processio sanctissimi Corporis Christi in eius festo debet inchoari a Cathedrali, Sel. in selectis Canonice. cap. 11. num. 2. ubi refert ita decretum per S. Congreg. Rit. in Tuscanen. 19. Augusti 1619. Magis enim decet ut solemnitas uenerabilis Sacramenti celebretur in Cathedrali Ecclesia, quam in alia, ex eaque sumatur sanctissimum Sacramentum, & in processione per uias publicas circumferatur, & ad eandem Ecclesiam referatur, sicut restat resolutum Armendar. in addit. ad recop. legum Navarrae lib. 4. titul. 29. l. 1. §. 1. de constituendo semel in anno, num. 8. De anniversario pro celebranda festiuitate sanctissimi Corporis Christi, uide Perez de Lara de anniuers. & Capellan. lib. 1. cap. 24. per tot. ubi numero 9. quaerit cur festum Corporis Christi non celebretur in die Cae. Domini?

3.

4.

5.

6.

De Afferuando S. Eucharistiae Sacramento, & ad infirmos deferendo.

C A P V T VI.

- 1 Doctores de materia cap. agentes.
- 2 Parochiali in Ecclesia, quamuis pauperi, afferuari debet Eucharistiae sacramentum.
- 3 Ordinarius non potest concedere licentiam afferuandi sanctissimum Sacramentum in Ecclesia non Parochiali.
- 4 Sacrarium ubi & quomodo collocandum.
- 5 Eucharistiae sacramentum quomodo ad infirmos deferendum.
- 6 Onus deferendi sanctissimum Sacramentum ad infirmos est de pertinentibus ad curam animarum.
- 7 Eucharistiae sacramentum est deferendum ad infirmos.

Barbos. Collect. in Concil. Trid.

F 3 mos.

^a Inse can. 7. c. sena, de celebrat. Miss. c. 1. de euss. Eucharist. c. Presbyter. de consecr. dist. 2. ^b 1. Niceni fortè c. 14. ^c Conc. Rhe. c. 2. Cde. Lar. sub Innoc. 3. c. 26. c. praf. 93. dist. ^d Ancyran. c. 6. 1. Niceni. c. 12. Carth. 4. cap. 77. 78. Agath. c. 15.

mos, vt illud sumant, non vt adorent.
§ Eucharistia sacramentum non est ministran-

dum sub specie vini si infirmus non possit deglutire, sub specie panis.

Consuetudo^a afferuandi *a* in sacrario sanctam Eucharistiam, adeo antiqua est, vt eam sæculum etiam^b Niceni Concilij agnouerit. *β* Porro deferri ipsam sacram Eucharistiam ad infirmos, & hunc vsum diligenter in Ecclesijs conseruari, præter quam quod cum summa æquitate, & ratione coniunctum est, tum multis in^c Concilij præceptum inueniatur, & vetustissimo Catholice^d Ecclesie more est obseruatum, Quare sancta hæc Synodus retinendum, omnino salutarem hunc, & necessarium morem statuit.

Vide cap. Presbyter, de consecrat. dist. 2. cap. sanè, de celebrat. Missar. c. 1. de custodia Euchar. Durand. in rationali diuinorum officior. lib. 1. cap. 16. num. 10. Paul. Fusc. de visitat. lib. 1. cap. 5. num. 9. Henriquez in summa lib. 8. cap. 28. §. 2. ¹ litt. H. Aegid. de Coninck de Sacramenti & censur. quest. 76. num. 85. cum seqq. meupsum de officio & potestate Parochi, cap. 20. ex num. 27.

² Parochiali in Ecclesia, quantumuis pauperi, afferuari debere sanctissimum Eucharistie sacramentum docet Sel. in selectis Canon. cap. 11. num. 12. vbi testatur ita resolutum in Vrbinaten. 22. Martij 1594.

³ Non posse concedi ab Ordinario licentiam afferuandi sanctissimum Eucharistie sacramentum in Ecclesia non Parochiali pro adoratione fidelium, sed requiri Sedis Apostolicæ facultatem, decisum referunt Aloyf. Ricc. in collect. decis. part. 4. collectan. 1216. & in praxi rerum fore ecclesiast. post resolut. 495. in notabil. de materia Episcop. infirmo. Piafecijs dict. cap. 3. num. 3. vers. duo. Marc. Antonius Genensis in praxi Archiepiscop. Neapolitan. cap. 110. Ego ipse in collect. ad d. cap. sanè, num. 7.

⁴ *a* In sacrario .] Collocato in Altari maiori, vel saltem, si ibi conseruari non possit, in aliquo Ecclesie conspicuo, & nobiliori loco, decenter pro facultatibus loci ornato, & bene clauso, ac clauis ipsius, non relinquatur in Altari, seu alio communi loco, sed penes Parochum, vel Capellanum custodiatur. Intus etiam decenter ornari debet, & tenenda sunt ibi duæ pyxides, in quarum vna conseruetur sanctissimum Sacramentum, in altera deferatur ad infirmos, & pyxides istæ non nisi super Altari viatico, vel super corporali collocentur: ibique olea sacra tenenda non sunt, sed in alio separato decenti lo-

co. Ita Fuscus de Visitat. lib. 1. cap. 5. num. 3. Piafecijs in praxi Episcop. part. 2. cap. 3. num. 24. vers. vnde primò, Aloyf. Riccius in decis. curia Archiepiscop. Neapolitan. decis. 23. num. 5. p. 4. Ego ipse in collectan. ad cap. sanè 10. num. 2. & 3. de celebratione Missarum, & de officio & potestate Episcopi, part. 2. allegat. 22. & de officio & potestate Parochi, cap. 20. num. 27.

β Porro deferri ipsam sacram Eucharistiam ad infirmos, &c.] Deferendam esse admonet text. in dicto cap. sanè, habitu decenti, supposito mundo velamine, & cum superpelliceo, lumine præcedente, cum omni reuerentia, & honore, vultu dimisso ante pectus, cum vase argenteo, vel saltem in calice velo serico cooperto, cum pallio honesto, præcedente tintinnabulo, vt cuncti genu flectant, Psalmos, seu orationes inter eundem recitando, ita Paul. Fuscus dicto cap. 5. num. 10. Cened. ad Decretales collectan. 51. à n. 2. Piafecijs dict. vers. vnde primò, aduertens non esse deferendū per plateam in qua habitant Iudæi.

Onus huiusmodi deferendi sanctissimum Sacramentum ad infirmos esse de pertinentibus ad curam animarum, censuit Rota decis. 340. num. 1. part. 2. recent. quem refero ego ipse in collect. ad d. cap. sanè, num. 5. & de officio & potestate Parochi, c. 20. num. 31.

Et ita deferendum est vt illud sumant, non vt adorent tantum, sicut referunt decisum Armendar. in addit. ad recopil. legum Navarra lib. 4. tit. 29. l. 1. §. 1. de confitendo semel in anno, num. 9. Aloyf. Riccius d. decis. 23. à num. 7. p. 4. Ego ipse d. cap. 20. num. 44. vbi refero Zerolam. & Zypaum.

Nec est ministrandum sub specie vini si infirmus non possit deglutire sub specie panis, vt tradunt Soar. tom. 3. disp. 71. sect. 7. Squillante de obligat. clericor. p. 2. num. 76. quos refero d. c. 20. num. 45.

De Preparatione, que adhibenda est vt dignè quis sacram Eucharistiam percipiat.

C A P V T V I I.

- 1 Doctores de materia cap. agentes.
- 2 Ieiuno dandum sanctissimum Eucharistie sacramentum.
- 3 Peccatum carnale committens debet per aliquod temporis spatium abstinere sub veniali à Communionem.
- 4 Nullus cum conscientia p. m. accedere debet ad recipiendam Eucharistiam, absque præuia Confessione.
- 5 Confessio peccatorum mort. an fieri debeat de iure

- diuino ante Eucharistiam.
- 6 Communicare quando liceat non præmissa Confessione peccati mortalis.
- 7 Confessoris alterius præter proprium habens copiam, non potest ad Eucharistiam accedere sine præmissa Confessione.
- 8 Sacerdos, qui urgente necessitate celebrauit non præmissa Confessione peccati mort. tenetur quamprimum confiteri.
- 9 Quamprimum hic quid.

^a 3. Cor. 11. c. quid ergo. cap. sancta c. sicut Iudas, & c. timorè de consecr. dist. 2. ^b 1. Cor. 11. c. qui seclerate, de consecr. dist. 3. c. quotidie, & c. panè, de consecr. dist. 2. c. omnis qui, cum seq. de pen. dist. 11. & inf. c. 11.

SI non decet ad sacras vllas functiones quempiam accedere, nisi sanctè, certè quo magis sanctitas, & diuinitas cælestis huius Sacramenti viro Christiano comperta est, eo diligentius cauere ille debet, ne absque *a* magna reuerentia, & sanctitate ad id recipiendum accedat, præsertim cum illa plena formidinis *β* verba apud^a Apostolum legamus: Qui manducat & bibit indignè, iudicium sibi manducat, & bibit, non diiudicans corpus Domini. Quare communicare volenti reuocandum est in memoriam eius præceptum^b: *γ* Probet seipsum homo. Ecclesiastica autem consuetudo declarat, eam probationem necessariam esse, *δ* vt nullus sibi conscius mortalis peccati, quantumuis sibi^c contritus videatur, absque præmissa sacramentali Confessione ad sacram Eucharistiam accedere debeat: quod à Christianis omnibus,

bus, etiam ab ijs sacerdotibus, quibus ex officio incumbere celebrare, hæc sancta Synodus perpetuo seruandum esse decreuit, *modo non desit illis copia Confessoris, & quod si necessitate urgente, Sacerdos absque præuia Confessione celebraverit, quam primum confiteatur.*

1. **V**ide Nauarr. in manual. cap. 2. num. 7. cum seqq. & de oratione miscel. 39. num. 155. & in cap. fratres, de poenitent. dist. 3. num. 110. Hentiquez in summ. lib. 8. cap. 34. §. 3. litt. P. Sayr. de Sacramentis in genere lib. 2. cap. 47. g. 3. art. 2. Aegid. de Coninck de Sacramentis & censur. quest. 80. num. 5. cum seqq. Vasquez in 3. part. D. Thoma tom. 3. disp. 208. à num. 1. Valer. Reginald. in praxi fori poenitent. lib. 29. num. 98. Fernandez in examine Theologia moral. p. 3. cap. 4. §. 8. lul. Lauor. de Iubilao p. 2. cap. 5. num. 8. cum seqq. Paul. Layman in Theologia moral. lib. 5. tract. 4. cap. 6. Moltes. in summa Theologia moral. tract. 3. cap. 8. num. 59. cum seqq. Filluc. in quest. moral. tom. 1. tract. 4. num. 210. cum seqq. Torreblanca de iure spirit. lib. 2. cap. 7. num. 38. metuplum de offic. & potest. Parochi. cap. 20. num. 18. cum seqq.

2. **M**agna reuerentia, & sanctitate.] Contra reuerentiam huic sanctissimo Sacramento debitam fieret, ac illicitum foret vbi nullum probabile periculum mortis, vel superuenientis diuturnæ phrenesis infirmo imminere videretur, non ieiunio illud ministrare, ita ex Zambran. & Paul. Layman resolutum d. cap. 20. num. 37. Debet enim suscipiurus à media nocte esse ieiunus, ieiunio non solum ecclesiastico, verum etiam naturali, cap. liquido, de consecr. dist. 2. cap. ex parte, de celebrat. Missar. vbi dixi in collect. num. 3. Jacob. de Graff. in aureis decis. p. 1. lib. 2. cap. 30. num. 13. Menoch. de arbit. casu 406. Barthol. ab Angelo dialog. 4. §. 203. & dialog. 5. de Missa §. 198. Azor. institut. moral. p. 1. lib. 10. cap. 30. quest. 2. Fr. Ludouic. Miranda in man. Prelat. tom. 1. quest. 40. art. 13. conclus. 1. Bonacina de Sacram. disp. 4. quest. 6. puncto 2. num. 5. Hurtado de Sacramentis tom. 2. tract. de Eucharistia disputat. 9. diffie. 14. vbi disput. 15. quaerit an ieiunium ad sumptionem Eucharistiae prærequiritum debeat esse naturale, an sufficiat Ecclesiasticum? & diffie. 16. Vtrum Eucharistia possit aliquando à non ieiuno sumi?

3. **E**odem modo peccatum carnale committens, vt fornicationis, vel pollutionis, debet per aliquod temporis spatium, vt per diem, abstinere sub veniali à Communionem; etiam si patrat peccati Confessionem fecerit, nisi adsit iusta causa communicandi, veluti si sit magnæ solemnitatis festus, aut dies iubilæi; vel si commode in sequentem diem differri nequeat. Ita Barthol. ab Angelo d. dialog. 4. §. 221. Valer. Reginald. d. lib. 29. num. 117. Soar. Sot. & alij apud Bonacin. d. punct. 2. num. 3. Hurtado d. tract. de Eucharist. disput. 9. diffie. 13.

¶ Verba apud Apostolum, &c.] 1. ad Corinth. c. 10. vers. 27. relata in cap. quid ergo, & in cap. sancta, & in cap. sicut Iudas, & in cap. timorem, de consecrat. distinct. 2.

¶ Probet seipsum homo, &c.] Vide cap. quotidie, cap. qui sceleratè, cap. panem, de consecr. dist. 2. Vasquez d. tom. 3. disp. 180. num. 52. Petr. de Ledesma in summ. p. 1. tract. de Eucharist. cap. 10. conclus. 15. vers. à ista dubda. Ioann. de Lugo de Sacrament. tract. de Euchar. disput. 15. sect. 1. num. 7. vbi dicit aliquos Patres intelligere illud verbum probet, non solum de probatione necessaria auferendo mortalia, sed etiam de purgatione à venialibus, & eorum radicibus, quæ impediunt aliquo modo fructum Sacramenti.

4. **N**ullus sibi conscius peccati mortalis, &c.] Nullum cum conscientia peccati mort. accedere debere ad recipiendam Eucharistiam absque præuia Confessione, tradunt Azor. instit. moral. p. 1. lib. 10. cap. 31. g. 2. Petr. de Ledesma d. tract. de Eucharist. cap. 11. conclus. 8. Hurtado d. tract. de Eucharist. disp. 9. diffie. 5. Valer. Reginald. in praxi fori poenitent. lib. 29. num. 48. citatos per me in collect. ad cap. de homine, num. 7. de celebr. Missar. Layman in Theologia moral. lib. 5. tract. 4. cap. 6. nu. 4. & 5. plures quos refert Bonacin. d. q. 6. punct. 1. à num. 8. vbi num. 9. docet hunc cum conscientia peccati mortalis Eucharistiam sumentem grauius peccare quo grauius est peccatum, obseruatque cum alijs, quos citat, differentiam inter illum, qui accedit ad Eucharistiam cum conscientia peccati mortalis, & inter eum, qui conscientiam habet peccati venialis, quod qui

habet conscientiam tantum peccati venialis, non impeditur quin Eucharistia fructum recipiat, cum peccatum veniale, quamuis actualiter committatur, non sit obex ad diuinam gratiam, neque cum ea sit incompatible. Ioann. de Lugo d. tract. de Eucharist. disp. 14. sect. 4. num. 54. cum seqq. Ioann. Sanc. in select. disput. 22. num. 4. Torreblanca de iure spirit. lib. 2. cap. 7. num. 46. cum seqq.

An de iure diuino sacra peccatorum mortalium Confessio ante Eucharistiam fieri debeat? Affirmant Hentiquez in summ. lib. 8. cap. 45. §. 3. in commento litt. P. & V. Hurtado d. disput. 9. diffie. 5. Azor. d. cap. 31. g. 2. Cened. ad Dieret. fal. collect. 98. num. 1. Valent. tom. 4. disp. 6. q. 8. puncto 3. ad 1. Vasq. tom. 3. disp. 208. à num. 15. Valer. Reginald. d. lib. 29. num. 103. Bonacina d. q. 6. puncto 1. num. 35. late Ioan. de Lugo d. disp. 14. sect. 4. num. 69. cum seqq.

¶ Modo non desit illis copia Confessoris, &c.] Non præmissa Confessione peccati mortalis iam committi communicare licet, si adsit necessitas communicandi, nec adsit copia Confessoris, dummodo præmittatur saltem contritionis actus ne indignè suscipiatur Eucharistia cum peccato mortali: nam actus contritionis est in nostra potestate, posito diuino auxilio, quo Deus nunquam nos deserit. Ita docent Cano in relect. de Poenit. p. 5. §. ad tertium non est difficile, Cordub. lib. 1. quest. 16. ante fin. Ioann. de Lugo de Sacrament. tom. 1. tract. de Eucharist. disp. 14. sect. 5. ex num. 81. Barthol. ab Angel. d. dial. 4. §. 189. Chameror. de Euchar. cap. 9. dub. 7. & cap. 10. dub. 13. Valer. Reginald. d. lib. 29. num. 99. & 109. Azor. d. cap. 31. quest. 3. Cened. d. collect. 98. num. 1. Vasquez tom. 3. disput. 208. à num. 15. Bonacina d. q. 6. punct. 1. num. 13.

Vnde colligitur eum non posse ad Eucharistiam accedere sine præmissa Confessione, qui non habet copiam proprii Confessorij, sed alterius, cui non consuevit propria peccata confiteri; hic enim non dicitur esse in necessitate communicandi sine Confessione, cum habeat copiam alterius Confessorij approbati, quamuis peccata sua maiori cum deuotione Confessorio soleat confiteri. Ita Hentiquez d. lib. 8. cap. 47. Petr. de Ledesma d. tract. de Eucharist. cap. 11. vers. 10. quarto, Valer. Reginald. d. lib. 29. num. 107. & 108. ad fin. Azor. d. cap. 30. q. 8. Bonacina d. punct. 1. num. 27. vbi num. 28. resolutum eum, qui habet necessitatem communicandi, sed non habet copiam Confessorij approbati, aut si habeat copiam Confessorij approbati, rationabiliter timet manifestandum peccatum in Confessione expressum, posse licite communicare, non præmissa confessione illius peccati, quod rationabiliter timet manifestandum, si illud detegat in Confessione, & num. 29. tenet eum, qui habet necessitatem communicandi, sed non habet copiam Confessorij approbati, posse licite communicare, non præmissa Confessione, quamuis habeat copiam Confessoris non approbati, nisi forte habeat privilegium eligendi sibi Confessorium non approbatum, tunc enim eum possit illum Sacerdotem ex privilegio eligere, non dicitur esse in necessitate communicandi sine præmissa Confessione, & num. 30. cum Nugno, Valer. Reginald. Soar. & alijs, subdit illam loci distantiam inter poenitentem, & confessorium sufficere, vt poenitens dicatur non habere copiam Confessorij, & consequenter possit non præmissa Confessione celebrare, quia ob difficultatem itineris, vel breuitatem temporis, vel ob vrgentia negotia, vel ob periculum scandali, seu infamiae, Sacerdos non potest hic & nunc Confessorium adire sine magno incommodo: plures alios casus percipit Filluc. in quest. moral. tom. 1. tract. 4. à num. 214.

¶ Quod si necessitate urgente, &c.] Sacerdotem, qui vrgente necessitate celebrauit, non præmissa Confessione peccati mort. teneri quamprimum confiteri, non sic statim laicum, qui sine præmissa Confessione suscepit Eucharistiam, per hunc text. doceat Doctores infra citandi, ex ea ratione, quia Con. il. loquitur solum de Presbyteris; argumentum autem à simili non habet locum in materia

matéria præceptorum à iure positivo emanantium, & sic non obligat superior per ea, quæ præciperet si animadvertenter, sed per ea, quæ actu præcipit: ita Molfes. *in sum. tom. 1. tract. 3. cap. 10. num. 28.* Filiuc. *tom. 1. tract. 4. cap. 8. q. 5. num. 221.* Possenin. *de administrat. Sacrament. cap. 5. num. 40.* Galet. *in margarita casuum conscient. verb. Eucharistia 3.* Nald. *in summa verb. Sacerdos, num. 5.* Valer. Reginald. *d. lib. 29. num. 110.* Layman *d. tract. 4. cap. 6. num. 7.* Ioann. de Lugo *de Sacram. tomo 1. tract. de venerabili Eucharist. sacram. disp. 14. sect. 7. num. 138.* Hurtado *de Sacram. tomo 2. tract. de Eucharistia, disp. 9. diff. 7. in princ. vbi etiam quod hoc præceptum non est diuinum, sed tantum Ecclesiasticum.* Barthol. à S. Fausto *tom. 3. tract. de Pœnit. lib. 4. quest. 20.* Ego ipse *de officio, & potestate Parochi, cap. 20. num. 39.* & plures alij apud Bonacin. *d. puncto 1. num. 37.* Vnde Parochi deficientes sibi Confessoris copia poterunt præmissa Confessione celebrare illis diebus, in quibus tenentur ex officio ad factum faciendum ne Parochiani careant Missa. Ita Squilante *de oblig. Sacerd. part. 1. num. 118.* Raguc. *in lucerna Paroch. tract. de Euchar. q. 24.* Paul. Layman *lib. 5. tract. 4. cap. 6. num. 6.* Marchun. *de Sacram. Ordinis tract. 3. p. 3. cap. 1. num. 4. cum seq.*

Causa autem necessitatis ex mente omnium Doctorem ille indicatur, quando bona fama Sacerdotis periclitaretur nisi celebraret; aut si fidelis quis in articulo mortis existens, communicaturus esset, nulla existente Hostia consecrata, posset ad infirmum communicandum celebrare, licet non adesset Confessarius, cui confiteri posset; aut ne Parochus totum populum sine Missa relinqueret, aut perficeret sacrificium, scilicet Missam ab alio Sacerdote inceptam, qui ob ægritudinem valde subitam non potuit illam perficere. Ita Ioan. Sanc. *d. disputat. 32. num. 4.* & aduertit Ioan. de Lugo *d. disputat. 14. sect. 5. num. 107. cum seq.* casus necessitatis ab aliquibus ad duo capita reduci, primum est instantis mortis, si aliquis, v. g. in mortis articulo non possit confiteri, aut absolutionem obtinere, & possit communicare, in quo casu concedunt omnes posse id fieri. Secundum caput est infamiae, aut detrimenti, quod incurritur si homo non communicet.

¶ *Quamprimum confiteatur.* Hanc particulam ita intelligendam fore credit Molfes. *d. tom. 1. tract. 1. cap. 10. num. 28.* & Fagundez *in quinq. Ecclesie præcepta tract. 3. lib. 7. cap. 8. num. 9.* vt Sacerdos postea confiteatur suo tempore, nempe ante aliam celebrationem. At Diana *moral. resolut. part. 1. tract. de celebrat. Missar. resolut. 60.* illud quamprimum, intelligit, id est, intra triduum. At Zerola *in praxi Pœnitens. cap. 10. quest. 32.* & Barthol. à S. Fausto *d. lib. 4. quest. 20.* extendunt vsque ad mane sequens. Verum Ioan. de Lugo *de Sacrament. tom. 1. tract. de venerabili Eucharistie sacramento, disputat. 14. sect. 7. num. 162.* obseruat intentionem Concilij fuisse Sacerdotum conscientiam & puritati consulere, idcirco voluisse prouidere ita per-

mittendo in casu veræ necessitatis celebrare cum contritione, vt maneret obligatio confitendi data occasione, vt tollatur periculum sepius, celebrandi absque Confessione: vnde infert posse contingere quod aliquando obliget illud præceptum sub mort. ad confitendum eadem die, quando scilicet hodie habet Confessarium, & non est certum, an cras illud sit habiturus, cum tamen inter eadem necessitas celebrandi cras; tunc enim etiamsi tercio die habiturus sit certo Confessarium, debet hodie confiteri, quia dilatio illa, licet sit parua quoad tempus, est magna in qualitate; cum sit causa celebrandi iterum absque Confessione. Et quod Sacerdos celebrans absque præuia Confessione ob inopiam Confessarij teneatur quamprimum possit confiteri, si aliud gratie non obstat, tenet Ioan. Sanc. *in selectis disput. 32. num. 14. vers. cum autem Concilium.*

Sed dubitant nonnulli, an hæc verba consilium, aut præceptum inducant? Importare consilium, crediderunt Petr. de Ledesma *in sum. m. de Eucharist. p. 1. cap. 11. ante 9. conclus. Villalob. etiam in sum. tract. 7. difficult. 37. num. 6.* Fagundez *præcept. 3. lib. 2. cap. 8. num. 9.* Sed alij melius præceptum inducere affirmant, vt sunt Suarez *de Sacram. disp. 66. sect. 7.* Hurtado *de Eucharist. disp. 9. diff. 7. in fine.* Agid. *de Coniunct. de Sacrament. quest. 80. art. 4. in fine.* Bonacina *cod. tract. disput. 4. quest. 5. puncto 2.* Valer. Reginald. *in praxi fori pœnit. lib. 29. num. 110.* quos refert & sequitur Ioan. Sanc. *d. disput. 32. nu. 12.* Ioann. de Lugo *d. tract. de Eucharist. disput. 14. sect. 7. num. 135.* Barthol. à S. Fausto *d. lib. 4. quest. 20. in fine.*

Virum autem qui non necessitate, nec carentia Confessarij, sed ex mera malitia, & culpabiliter celebrat absque Confessione, obligetur hoc præcepto Tridentini ad postea quamprimum confitendum? Contra Syluum negat Ioan. de Lugo *d. disputat. 14. sect. 7. num. 110.* Ioan. Sanc. *d. disputat. 32. num. 12. in fine.* vbi idem dicit, quando ex oblivione desijt confiteri aliquod peccatum, Bonacina *d. puncto 1. num. 38.* vbi resoluit Sacerdotem, qui ex sua malitia celebravit in peccato mort. non præmissa Confessione, non teneri quamprimum post celebrationem confiteri, hoc enim non dicitur celebrasse urgente necessitate, sed ex malitia: Tridentinum vero loquitur de Sacerdote celebrante ex necessitate absque præmissa Confessione, & num. 40, tenet Sacerdotem urgente necessitate communicantem, more laicorum absque præmissa mortalium Confessione, non teneri post Communionem ex hoc decreto statim confiteri, quia text. in præsentem loquitur de Sacerdote celebrante, & non comprehendit laicum, ex Vasq. *disputat. 208. num. 23.* Soar. *disput. 66. sect. 7.* Agid. *de Coniunct. quest. 80. art. 4. in fine.* Reginald. *libro 29. num. 110.* quos refert & sequitur Hurtado *d. tract. de Eucharist. disput. 9. difficult. 7. prop. fin.* Barthol. à S. Fausto *d. lib. 4. questione 21.*

De vsu huius admirabilis Sacramenti.

C A P V T V I I I.

¶ Cap. quid est cum seq. e. dupliciter. & c. in illo de consecrat. dist. 2. Aug. cont. Donatist. sepe. Prosp. in lib. Sent. b. Galat. 5. c. Infr. can. 5. d. Matth. 22. e. c. relatum, de consecrat. dist. 2. infra cap. 10. f. Ioann. 6. c. prima de consecrat. dist. 2.

Quoad vsum autem, recte & sapienter Patres nostri tres rationes hoc sanctum Sacramentum accipiendi distinxerunt. Quosdam enim docuerunt sacramentaliter dumtaxat id sumere, vt peccatores, alios tantum spiritaliter, illos nimirum, qui voto propositum illum cœlestem panem edentes, fide viva, quæ per dilectionem operatur, fructum eius, & vtilitatem sentiunt; tertios porro sacramentaliter simul & spiritaliter: hi autem sunt, qui ita se prius probant, & instruant, vt vestem nuptialem induti ad diuinam hanc mensam accedant. In sacramentali autem sumptione semper in Ecclesia Dei mos fuit, vt laici à sacerdotibus Communionem acciperent, sacerdotes autem celebrantes se ipsos communicarent: qui mos, tanquam ex traditione Apostolica descendens, iure, ac merito retineri debet. Deinde autem pro paterno affectu admonet sancta Synodus, hortatur, rogat, & obsecrat per viscera misericordiae Dei nostri, vt omnes & singuli, qui Christiano nomine cœsentur, in hoc vnitatis signo, in hoc vinculo charitatis, in hoc concordiae symbolo iam tandem aliquando conueniant, & concordent, memoresque tantæ maiestatis, & tam eximij amoris Iesu Christi Domini nostri, qui dilectam animam suam in nostræ salutis pretium, et carnem suam nobis dedit ad manducandam

hæc

hæc sacra mysteria corporis & sanguinis eius fidei constantia, & firmitate, ea animi deuotione, ea pietate, & cultu credant, & venerentur, vt panem illum supersubstantialem frequenter suscipere possint: & is verè eis sit animæ vita, & perpetua sanitas mentis: cuius vigore confortati, ex huius miseriæ peregrinationis itinere ad cœlestem patriam peruenire valeant, eundem panem^s Angelorum, quem modo sub sacris velaminibus edunt, absque vlllo velamine manducaturi.

Quoniam autem non est satis veritatem dicere, nisi detegantur, & refellantur errores: placuit sanctæ Synodo hos canones subiungere vt omnes, iam agnita Catholica doctrina, intelligant quoque, quæ ab illis hæreses cauere vitarique debeant.

Vide Syluest. in summa verb. Eucharistia 7. q. 1. Sot. in 4. dist. 12. quæst. 1. art. 1. Miranda de corpore Christi. quæst. 7. Ioan. Sanci in selectis disput. 30. num. 7. Soar. tom. 3. disp. 69. sect. 2. in 3. dicta. Henriquez in summa lib. 3. cap. 34. Varquez in 3. part. D. Thoma tom. 3. disput. 212. à num. 1. Agid. de Coniug. de Sacrament. & censur. quæst. 30. art. 1. & quæst. 82. nu. 16. Ludouic. Beia in respons. casuum conscient. p. 4. casu 14.

vers. præterea. Iul. Lauer. de Iubilao p. 1. cap. 15 à num. 1. Valer. Reginald. in praxi fori penitent. lib. 29. num. 66. Molfes in summa Theologia moral. tract. 3. cap. 8. num. 25. 33. & 34. Hurtado de Sacram. disp. 3. de Sacramentis in genere. diffie. 6. in fine, vbi per hunc text. dicit eos, qui voto panem cœlestè edunt fide viuæ, fructuū, & vilitatem illius sentire, id est, augmentum iustificationis, quamuis non sacramentalis.

g Psalm. 77. c. reuera, & c. omnia. de consecrat. dist. 2.

De Sacrosancto Eucharistiæ Sacramento.

- 1 Christus totus continetur in sanctissimo Eucharistiæ sacramento, supra cap. 1.
- 2 Substantia tota panis in corpus, & vini in sanguinem conuertitur in sacrosancto Eucharistiæ sacramento, supra cap. 4.
- 3 Christus totus continetur in sacramento Eucharistiæ sub vnaquaque specie, & sub singulis cuiusque speciei partibus, separatione facta, supra cap. 4.
- 4 Corpus verum, & sanguis Domini est in sacramento Eucharistiæ peracta consecratione, vt in hostijs consecratis post communionem reseruatis, supra cap. 3.
- 5 Effectus plures proueniunt ex sacramento Eucharistiæ, supra cap. 2.
- 6 Christus unigenitus Dei filius est in sacramento Eucharistiæ cultu latræ etiam externo adorandus, supra cap. 3.
- 7 Sacram. S. Eucharistiæ in sacrario asseruare, & ad infirmos deferre licet, supra cap. 6.
- 8 Christus in Eucharistiæ exhibitus sacramentaliter, ac realiter manducatur.
- 9 Christi fideles omnes cum ad annos discretionis peruenierint, tenentur singulis annis saltem in Paschate ad communicandum, infra sess. 14. de pœnit. cap. 5.
- 10 Eucharistiæ non est danda perpetuò, & absolutè fatuis, sed tantum semifatuis, & non continuò amentibus tempore, quo habent dilucida interualla.
- 11 Infirmitate deliranti an præberi possit viaticum.
- 12 An ad annos discretionis peruenierit quis vt S. Eucharistiæ sumere possit, prudentium id parentum, & multo magis confessoriorum iudicio aestimandum.
- 13 Communicare quando quis dicatur in Paschate.
- 14 Regularis Sacerdos non potest tempore Paschali ministrare Eucharistiæ secularibus, vt adimpleant præceptum ecclesiasticum annuæ communionis.
- 15 Religiosi Fratres non possunt administrare populo S. Eucharistiæ die Paschatis.
- 16 Sacerdoti non celebranti licet seipsum communicare.
- 17 Confessio sacramentalis necessariò præmittenda à peccatore ante sumptionem S. Eucharistiæ habita copia confessoris, supra cap. 7.

α. C A N O N I.

Si quis negauerit, * in sanctissimæ Eucharistiæ Sacramento contineri verè, realiter, & substantia-liter corpus & sanguinem vnà cum anima, & diuinitate Domini nostri Iesu Christi, ac proinde totum Christum: sed dixerit tantummodo esse in eo, vt in signo, vel figura, aut virtute, anathema sit.

a Suprà c. 3. Concil. Constantinens.

β. C A N O N I I.

Si quis dixerit, ^b in sacrosancto Eucharistiæ Sacramento remanere substantiam panis, & vini, vnà cum corpore, & sanguine Domini nostri Iesu Christi: negaueritque mirabilem illam, & singularem conuersionem totius substantiæ panis in corpus, & totius substantiæ vini in sanguinem, manentibus duntaxat speciebus panis, & vini: quam quidem conuersionem Catholica Ecclesia aptissimè^c Transubstantiationem appellat, anathema sit.

b Concil. idè damnans articulos Joan. V. Viles.

c Suprà c. 4.

γ. C A N O N I I I.

Si quis negauerit, ^d in venerabili Sacramento Eucharistiæ sub vnaquaque specie, & sub singulis cuiusque speciei partibus, separatione facta, totum Christum contineri: anathema sit.

d Conc. Flor. in decretis. Eugen. ad Armen. supr. c. 3. & infra sess. 21. c. 1. de commun.

δ. C A N O N I V.

Si quis dixerit, peracta consecratione, in admirabili Eucharistiæ Sacramento non esse corpus, & sanguinem Domini nostri Iesu Christi, sed tantum in vsu, dum sumitur, non autem ante, vel post^e & in hostijs seu particulis consecratis, quæ post communionem reseruantur, vel supersunt, non remanere verum corpus Domini, anathema sit.

ε. C A N O N V.

Si quis dixerit, ^f vel præcipuum fructuum sanctum sanctissimæ Eucharistiæ esse remissionem peccatorum, vel ex ea non alios effectus prouenire, anathema sit.

e Suprà c. 3. f. Vide Conc. Florent. ibid. supr. cap. 2.

ζ CA.

§ CANON VI.

Si quis dixerit, in sancto Eucharistiæ Sacramento Christum uagenitum Dei filium non esse, & cultu la- triæ, etiam externo, adorandum: atque ideo nec festiua peculiari celebritate venerandum: neque in pro- cessionibus, secundum laudabilem, & vniuersalem Ecclesiæ sanctæ ritum, & consuetudinem, solemniter circumgestandum, vel non publicè, vt adoretur populo proponendum, & eius adoratores esse idolola- tras, anathema sit.

§ CANON VII.

Si quis dixerit, non licere, sacram Eucharistiam in sacrario referuari, sed statim post consecrationem astantibus necessariò distribuendam, aut non licere, vt illa ad infirmos honorificè deferatur, anathema sit.

§ CANON VIII.

Si quis dixerit, Christum in Eucharistia exhibitum, spiritualiter tantum manducari, & non etiam sa- cramentaliter ac realiter, anathema sit.

§ CANON IX.

Si quis negauerit, omnes & singulos Christi fideles vtriusq; sexus, cum ad annos discretionis perue- nerint, teneri singulis annis, saltem in Paschate, ad communicandum, iuxta præceptum sanctæ matris Ecclesiæ, anathema sit.

§ CANON X.

Si quis dixerit, non licere sacerdoti celebranti seipsum communicare, anathema sit.

§ CANON XI.

Si quis dixerit, solam fidem esse sufficientem præparationem ad sumendum sanctissimæ Euchari- stiæ sacramentum, anathema sit. Et ne tantum Sacramentum indignè, atque ideo in mortem, & condem- nationem, sumatur: statuit, atque declarat ipsa sancta Synodus, illis quos conscientia peccati mortalis grauat, quantumcumque etiam se contritos existiment, habita copia Confessoris, necessariò præmit- tendam esse Confessionem sacramentalem. Si quis autem contrarium docere, prædicare, vel pertinaci- ter afferere, seu etiam, publicè disputando defendere præsumperit, eo ipso excommunicatus existat.

4 can. omnis vtriusque, de pœnit. & re- miss. Concil. Lateran. sub Innoc. 3. cap. 21. & infra sess. 14. can. 1. de pœnit. Concil. Lateran. sub In- noc. 3. c. 21. m. Supr. c. 8. n. Supr. c. 7. e. Supr. c. 7.

1. a CANON I.] Vide Henriquez in summ. lib. 8. cap. 20. §. 4. in princip. Valent. tom. 2. disput. 6. quæst. 3. Iodoc. Cocc. in thesauro Catholico, tomo 2. lib. 6. art. 1. Aegid. de Coninck de Sacram. & censur. q. 75. art. 3. Petr. de Ledefma in summa p. 1. de Sacrament. vbi de Eucharistia, c. 1. concl. 5. Fernandez in examine Theologia moral. p. 3. cap. 4. §. 10. nu. 4. Moltes. in summa Theologia moralis tract. 2. cap. 3. num. 19. Fagandez in quinque Ecclesiæ præceptis, præcept. 3. lib. 5. c. 1. Paul. Layman in sua Theologia moralis.

2. b CANON II.] Vide Henriquez d. lib. 8. c. 30. §. 2. litt. 1. Vazquez in 3. p. 5. Thomæ tom. 3. disp. 180. num. 180. & disp. 194. num. 4. Hurtado de Sacram. tom. 2. tract. de Euchar. disp. 4. diff. 4. in princ. Aegid. de Coninck d. quæst. 75. num. 49. & num. 171. & quæst. 177. art. 1. Valer. Reginald. in praxi fori pœnit. lib. 29. num. 36. Petr. de Ledefma d. tract. de Eucharistia, cap. 6. concl. 2. & 3. Bonacina de Sacrament. disp. 4. quæst. 3. puncto 6. §. 2. num. 1. Moltes. in summa Theologia moral. tract. 2. c. 5. num. 14. & 15. Filliuc. in quæst. moralib. tom. 1. tract. 4. num. 147. Fagandez in quinque Ecclesiæ præceptis, præcept. 3. lib. 3. cap. 1. num. 8. Et ceruum de Fide esse manere aliqua accidentia, tradunt post Suarez, & Vazquez no- uissimè Ioan. de Lugo disp. 10. sect. 1. num. 1. cum seqq. Torreblanca de iure spirit. lib. 2. c. 8. num. 58.

3. c CANON III.] Vide Henriquez d. lib. 8. c. 27. §. 4. litt. k. Aegid. de Coninck de Sacram. & censur. quæst. 74. num. 3. & num. 191. & quæst. 75. num. 49. & 168. & quæst. 76. num. 32. Vazquez tom. 3. disp. 188. num. 2. & 15. Valer. Reginald. d. lib. 29. num. 37. Cardin. Bellarm. de Eucharistia lib. 3. cap. 22. Bonacina de Sacrament. disput. 4. quæstione 3. punct. 5. num. 2. Filliuc. in quæst. moralib. tom. 1. tract. 4. num. 136. Fagandez in quinque Ecclesiæ præceptis, præcept. 1. lib. 3. cap. 1. num. 9. & præcepto 3. lib. 3. cap. 4. a. num. 10. Ioan. de Lugo de Sacramentis tom. 1. tract. de Eucharistia, disp. 4. sect. 4. num. 66. & num. 108. & disput. 8. sect. 2. num. 40.

4. d CANON IV.] Vide Henric. d. lib. 8. cap. 29. in princ. litt. C. Aegid. de Coninck de Sacram. & cens. quæst. 74. num. 53. Fernandez in examine Theologia moral. p. 3. cap. 4. §. 10. numer. 6. Balduin. iun. super opera controuers. Bellarmini part. 2. lib. 3. c. 5. Torreblanca de iure spirituali lib. 2. cap. 8. num. 61.

5. e CANON V.] Vide Henriquez d. lib. 8. cap. 26. in princ. litt. B. Aegid. de Coninck de Sacram. quæst. 79. num. 53. Vazq. d. tom. 3. disp. 205. num. 2. Filliuc. in quæst. moral. tom. 1. tract. 4. num. 36.

6. § CANON VI.] Vide Can. de locis theol. lib. 5. c. 5. col. 144. & lib. 12. c. 11. col. 441. Henric. d. lib. 8. c. 32. §. 3. litt. D. & c. 42. §. 2. litt. H. Aegid. de Sacrament. 10. 1. g. 76. num. 86. Iodoc. Cocc. in thesauro catholico, lib. 6. art. 7. Moltes. in summa Theologia moralis tract. 3. cap. 6. num. 8. Armendar. in addit. ad recopil. legum Nauarræ fol. 174. verso. num. 8. Soas. tom. 3. de Sacram. disp. 65. Valer. Reginald. in praxi fori pœnitent. lib. 29. num. 37. in fine. Torreblanca de iure spirit. lib. 2. c. 8. nu. 56.

7. § CANON VII.] Vide Balduin. iun. super opera controuers. Bellarmini p. 2. lib. 3. c. 5.

8. § CANON VIII.] Vide Vazq. in 3. p. D. Thomæ tom. 3. disp. 212. nu. 3. Sacramentum corporis, & sanguinis Christi sub speciebus panis, & vini est vnicum, integrum & perfectum sacramentum, vt multis probat Paul. Layman lib. 5. de Sacramentis tract. 4. c. 1. num. 3.

9. § CANON IX.] Vide Aegid. de Coninck de Sacram. q. 80. nu. 102. cum seqq. Valer. Reginald. in praxi fori pœnit. lib. 29. num. 57. in fine. Bonacina de Sacrament. disp. 4. quæst. 7. puncto 2. num. 5. Moltes. in summa Theologia moralis tract. 2. cap. 8. num. 26. nouissimè Stephan. VVeyms ad con- stituciones 24. ex antiquo iure desumptas, & per Concil. Trid. innovatas, constit. 23. pag. 264. & præcipuè num. 17. Trullench in Decalog. lib. 3. c. 5. dub. 2.

10. In hoc can. ibi, omnes, & singulos Christi fideles, &c. Non tamen perpetuò & absolute factus, sed tantum semifa- ctus, & non continuo amentes, tempore quo habent dilucida interualla, ita Henric. d. lib. 8. c. 42. §. 3. Bonacina de Sacramentis disput. 4. quæst. 6. puncto 1. ex num. 4. Paul. Layman in Theologia moralis lib. 5. tract. 4. cap. 4. Villalobos in summa p. 1. tract. 7. dub. 40. num. 3. Sancius in select. disp. 26. num. 5. & disput. 36. num. 9. Antonin. Diana resolut. moral. p. 2. tract. de celebratione Missarum, resolut. 79. quos refero de officio & potestate Parochi, c. 20. num. 19.

11. Infirmo deliranti, qui propter febrem incidit in amen- tiam, seu phrenesim, posse præberi viaticum, si illud tem- pore vsus rationis expressè petijset, & signa contritio- nis, confessionis, & communionis ostendisset etiam mul- to antea, dummodo non sit periculum irreuerentia, res- solui dicto cap. 20. num. 43. vbi num. 20. cum seqq. etiam res- solui peccatoribus notorij, veluti vsuarijs publicis, & meretricibus, tribuendam non esse Eucharistiam.

12. Ibi, cum ad annos discretionis peruenierint. Prudentem iudi- cium, & multo magis Confessariorum iudicio adifi- candum, Sot. in 4. distinct. 12. quæstione 1. art. 9. Bonacina d. disp. 4.

- d. disp. 4. quest. 7. puncto 2. à num. 1. Ego ipse d. cap. 20. num. 18. Trullench d. cap. 5. dub. 2. num. 2. cum seqq.
13. Ibi, saltem in Paschate. Hoc est, in hebdomada sancta, vel infra octavam Paschae, hoc est à Dominica Palmarum vsque ad Dominicam in Albis inclusiue, & ubi laxior esset consuetudo à prima die Quadragesimae vsque ad dictam Dominicam in Albis inclusiue, prout obseruatur Mediolani, in Portugalia, & Valentia. Vide Trullench d. lib. 3. c. 5. dub. 2. num. 6. Quarant. in summa Bullarj, verb. Communio, ubi refert hac de re declarationem Eugenij I V. AZOR. institut. moral. par. 1. verb. Eucharistia, §. 7. Fagundez in quinque Ecclesie praecept. 3. lib. 1. cap. 3. per tot. & praecept. 3. lib. 1. cap. 5. Henric. in summa lib. 8. cap. 5. §. 1. à principio, ubi refert, quod in pluribus diocesisbus consuetudo se extendit à principio Quadragesimae vsque ad decimumquartum diem post Pascha, refero dicto c. 20. num. 14.
14. Sacerdotem Regularem non posse tempore Paschali ministrare Eucharistiam secularibus, vt adimpleant praeceptum Ecclesiasticum annuae Communionis, resoluunt Nugn. tom. 1. in 3. part. quest. 83. artic. 4. conclus. 5. Soar. de Relig. tom. 4. tract. 10. lib. 9. cap. 3. num. 8. Portel. in dub. regularibus tom. 1. verb. Sacramentorum administratio, num. 5. Vilalob. in summa part. 1. tract. 7. dub. 47. num. 4. late Trullench in decalog. lib. 3. c. 5. dub. 2. num. 8. ubi subdit quod Doctores id intelligant de die Paschatis non materialiter, sed formaliter, id est, de Communione Paschali per quam fit satis praecepto, & inclinare in hanc partem videtur Fagundez in quinque Ecclesie praecepta, praecept. 3. lib. 1. cap. 5. num. 16. Contra Sorb. in compendio priuileg. verb. Communicare, Fr. Emman. quest. regul. tom. 1. quest. 56. art. 3. Ludouic. Beia respons. casuum conscient. part. 4. casu 4. Ioan. de la Cruz. de statu relig. lib. 2. cap. 5. dub. 4. conclus. 3. existimantes posse per priuilegia Nicolai V. Pauli III. Pij I V. & aliorum Pontificum.
15. Fratres Religiosos non posse administrare populo

sanctissimam Eucharistiam die Paschatis, stante quòd in priuilegio Eugenij I V. hoc illis inter dicitur expressè pro illa die, resoluunt Nauarr. in man. cap. 21. num. 52. Henric. d. lib. 8. cap. 55. §. 1. AZOR. instit. moral. part. 1. lib. 7. cap. 41. quest. 7. Ego ipse de officio. & potest. Parochi cap. 20. num. 10. ubi refero ita decum in S. Congreg. Concil. sub die 2. Martij 1619.

Contra compendium priuilegiorum Societatis I E S V verb. Eucharistia §. 2. Emman. Sa in aphorismis verb. Eucharistia num. 10. Ludouic. Miranda in manuali Pralator. tom. 1. quest. 42. art. 2. conclus. 2. Fr. Emman. quest. regul. tom. 1. quest. 56. art. 3. Aegid. de ConincK quest. 82. art. 3. num. 31. Ioan. à Cruce de statu Relig. lib. 3. cap. 5. dub. 2. conclus. 2. Soar. tom. 2. de Relig. tract. 10. lib. 9. c. 3. num. 7. Tamburin. de iure Abbatum tom. 2. disput. 5. quest. 3. num. 3. Fagundez in quinque Ecclesie praecepta, praecept. 3. lib. 3. c. 2. num. 18. Hieron. Koderic. in compendio quest. regul. resolut. 127. num. 5. Ioan. de Lugo de Sacrament. tom. 1. tract. de Eucharistia disput. 13. sect. 2. à num. 50. & alios existimantes Religiosos sine Parochi licentia posse ipso die Resurrectionis Dominicae sacram Eucharistiam ministrare parochianis, ijs vide licet, qui existimantur parochiae fausfecisse, vel postea fausfacturi.

¶ CANON X.] Vide Vgolin. de officio Episcopi cap. 16. §. 7. num. 9. quem refero de officio, & potest. Parochi cap. 20. num. 24.

¶ CANON XI.] Vide Sot. in 4. disp. 12. quest. 5. art. 4. col. 14. Can. de locis Theolog. lib. 3. col. 189. ad fin. cum seqq. Aegid. de ConincK de Sacrament. tom. 1. q. 80. n. 5. cum seqq. AZOR. institut. moral. p. 1. lib. 10. cap. 31. quest. 2. Soar. tom. 3. de Sacrament. disput. 66. sect. 3. vers. sed queres, Valer. Reginald. in praxi fori penitent. lib. 20. num. 53. Fernandez in exarmino Theologiae moralis part. 3. cap. 4. §. 8. Filluc. in quest. moralibus tom. 1. tract. 4. n. 210. Mollat. in summa Theologiae moralis tract. 3. c. 10. n. 21. Torreblanca de iure spirit. lib. 2. c. 7. n. 46. cum seqq. Ioan. de Lugo de Sacrament. in tract. de Eucharistia disput. 14. sect. 4. num. 54. cum seqq. Ioan. Sancti. in selectis disput. 32. num. 4.

DE REFORMATIONE.

De Officio Pralatorum in subditorum correctiōe.

C A P V T P R I M V M.

- 1 Doctores referuntur de materia huius cap. agentes.
- 2 Episcopi se pastores, non percussores esse meminerint.
- 3 In criminalibus causis quando procedi possit ad vltiora, non obstantibus appellationibus, & inhibitionibus.
- 4 Episcopus visitans tenetur dare transumptum si repererit aliquod delictum carceratione, vel castigatione dignum.
- 5 Appellatio non datur à visitatione facta ab Episcopo, praesertim à correctione morum.
- 6 Appellatio ad effectum suspensiuum non datur à mandato de residendo in visitatione edito.
- 7 Appellatio ad effectum suspensiuum non admittitur à visitatione Ecclesiae Cathedralis.
- 8 Non extenditur ad causas criminales, quae tractantur apud iudices inferiores, aut delegatos Papae, vel Episcopi.
- 9 Appellari an possit quando grauumen illatum per interlocutoriam, non potest tolli per appellationem à definitiua.
- 10 Carcerationis indebite grauumen, per appellationem à definitiua reparari non potest.
- 11 Appellatio interposita super condemnatione ad trimes habet effectum suspensiuum.
- 12 Appellatio à priuatione beneficij habet effectum suspensiuum.
- 13 Decretum S. Congregationis negotijs Episcoporum praeposite.
- 14 Metropolitanani in suffraganeos eorumve subditos non iudicant nisi in casibus à iure expressis.
- 15 Metropolitanani, & alij superiores causas in curijs Ordinariorum pendentes non auocant.
- 16 Appellationes quando recipiendae.
- 17 Superiores cognoscere non valent causas, quae coram inferioribus pendunt ante definitiuam sententiam, vel vim definitiuam habentem.
- 18 Inhibitiones post appellationem quando concedendae.
- 19 Appellatio recipienda non erit quamuis appellans asserat sententiam, aut appellationis exemplum culpa iudicis à quo, vel actuarij habere non posse.
- 20 Appellationes à Metropolitanis non recipiuntur ab executione decreti Concilij Trident. aut visitationis Apost.
- 21 Appellationes ad effectum deuolutiuum tantum admittuntur in causis visitationis Ordinariorum, aut correctionis morum.
- 22 Appellatio non admittitur à grauumine, quod per

- definitiuam reparari nequit, nisi visis actis.
- 23 *Causa appellationis dum pendet, appellans in eodem quo reperitur carcere quanto tempore permanebit.*
- 24 *Acta originalia processuum prima instantia ad iudicem appellationis Notarius mittere non cogatur, nisi, &c.*
- 25 *Censura Ecclesiastica in appellante prolata quando relaxari possit per iudicem appellationis.*
- 26 *Absolutio ad cautelam quomodo danda.*
- 27 *Appellatio non recipitur à sententia definitiva contra verum contumacem prolata.*
- 28 *Archiepiscopus non debet se ingerere in prima instantia causarum, quæ agitantur coram eius suffraganeo.*
- 29 *Metropolitanus non potest cognoscere in prima instantia etiam citra preiudicium cursus causæ coram Episcopo.*

E Adem sacrosancta Tridentina Synodus præsentibus in ea eisdem sanctæ Sedis Apostolicæ Legato, & Nuncijs, intendens nonnulla statuere, quæ ad iurisdictionem pertinent Episcoporum, vt iuxta proximæ Sessionis decretum, illi in commissis sibi Ecclesijs eo libentius resideant, quo facilius, & commodius sibi subiectos regere, & in vita, ac morum honestate continere poterint, illud primum eos admonendos censet, ^a *vt se pastores, non percussores, esse meminerint*, atque ita præesse sibi subditis oportere, vt non in eis dominantur, sed illos, tanquam filios, & fratres, diligant, elaborentque, vt hortando, & mouendo ab illicitis deterreant, ne, vbi deliquerint, debitum eos pœnæ coercere cogantur, quos tamen, si quid per humanam fragilitatem peccare contigerit, ^b illa Apostoli est ab eis seruanda præceptio, vt illos arguant, obsecrent, increpent in omni bonitate, & patientia, cum sæpè plus erga corrigendos agat beneuolentia, quàm austeritas, plus exhortatio, quàm comminatio, plus charitas, quàm potestas. Sin autem ob delicti grauitatem virga opus fuerit, tunc cum mansuetudine rigor, cum misericordia iudicium, cum lenitate seueritas adhibenda est, vt sine asperitate disciplina populis salutaris, ac necessaria conferuetur, & qui correcti fuerint, emendentur, aut, si respicere noluerint, ceteri, salubri in eos animaduersionis exemplo, à vitijs deterreantur, cum sic diligentis, & pij simul pastoris officium, morbis ouium leuia primum adhibere somenta, post, vbi morbi grauitas ita postulet, ^c ad acriora, & grauiora remedia descendere: sin autem ne ea quidem proficiant illis submouendis, ceteras saltem oues à contagionis periculo liberare. ^d *Cum igitur rei criminum*, plerumque ad euitandas pœnas, & Episcoporum subterfugienda iudicia, querelas & grauamina simulent, & appellationis diffugio, ^e *iudicis processum impediunt*, ne remedio ad innocentie præsidium instituto, ad iniquitatis defensionem abutantur, atque vt huiusmodi eorum calliditati, & tergiuersationi occurratur, ita statuit, & decreuit. ^f *In causis visitationis, & correctionis siue habitatis, & inhabilitatis, nec non criminalibus ab Episcopo*, seu illius in spiritualibus Vicario generali, ante definitiuam sententiam, ^g *ab interlocutoria, vel alio quocunque grauamine, non appelletur, nec Episcopus, seu Vicarius, appellations huiusmodi, tanquam friuolæ, deferre teneatur, sed ea, ac quacumque inhibitione ab appellations iudice emanata, necnon omni stylo, & consuetudine, etiam immemorabili, contraria non obstante, ad vteriora valeat procedere, nisi grauamen huiusmodi per definitiuam sententiam reparari, vel ab ipsa definitiuam appellari non possit, quibus casibus factorum, & antiquorum canonum statuta illibata persistant.*

^a Tir. 1.
7. Tim. 3.
1. Pet. 5.
diffin. 45. in
prin. diff. 94.
cap. vlt. diff.
95. cap. esto
subiectus.
6. 2. Tit. 4.

^b Cap. refo-
canda, & cap.
corripitur.
24. quæst. 3.
4. Cap. cum
speciali, 6.
Petro. de
elect.
^c Infra sess.
22. cap. 10. &
24. cap. 20.
de reformat.

^f Cap. vt de-
bitus, de ap-
pel. cum sim.

1. **V** Ide Paul. Fusc. *de visitat. lib. 2. cap. 26. num. 29. in fine*, Sbroz. *de officio Vicarij lib. 3. quæst. 1. Fr. Emman. quæst. regul. tom. 2. quæst. 40. art. 1. Aloyf. Ricc. in praxi rerum fori Eccles. decis. 503. in 1. edit. alijs resol. 404. in 2. edit. Armen- dar. in addit. ad recop. legum Nauar. lib. 1. tit. 6. de visitat. num. 63. vbi refert decum post definitiuam sententiam in causis correctionis, & visitationis appellari posse, ita tamen vt appellatio non suspendat executionem, nisi grauamen per definitiuam sententiam reparari, vel ab ipsa definitiuam appellari non possit.*
2. ^a *Vt se pastores, non percussores esse meminerint.* Vide S. Anton. in summ. p. 3. tit. 20. cap. 5. §. 3. Cornel. conf. 296. circa princip. vol. 4. Fusc. *de visitat. lib. 1. c. 3. num. 19. metipsum de officio & potest. Episcopi part. 1. tit. 2. gl. 12.* Episcopi summa attentione persendant textum in præsent. *& infra sess. 24. de reformat. cap. 3. & sess. 25. etiam de reformat. cap. 1.* in quibus decretis verba sunt multum pia, & à Prælati mente semper retineri debent, quorum summam refert Stephan. VVeyms *ad constitutiones 24. ex iure antiquo deprom- ptas. & per Concil. Trident. innouatas, constit. 20. nu. 8 pag. 239.*
- ^b *Cum igitur rei criminum, &c.* In criminalibus causis
3. quando procedi ad vteriora possit, non obstantibus appellacionibus, & inhibitionibus, declarauit sancta mem. Pius V. in sua constitut. 180. incip. *Cum sicut*, quæ est reformatoria constitutionum Pij IV. & aliorum summorum Pontif. sic distinguendo: Aut reus confessus est, & tunc licitum erit iudici à quo, non obstantibus appellacionibus, & inhibitionibus, absque pœnaru incurfu ad vteriore executionem pro pœnæ in sententia, irrogatæ executione procedere. Si verò non

sit confessus, tunc poterunt admitti, & recipi omnes, & singulæ appellaciones, ac quæcunque desuper pro tempore præsentate, & præsentandæ commissiones, & illarum vigore inhibitiones, citationes, & monitoria decerni, præstita tamen prius cautione idonea per partem, seu partes appellantes non confessos in forma depositi pro pœna in qua condemnatus extitit, & seu respectu de se constituendo in carcere, & ibidem manendo in quacunque parte iudicij, & quatenus pars esset diues, facto prius actuali deposito arbitrio iudicis ad quem. Quod quidem hodie in praxi obseruatur, molexit enim stylus Signaturæ iustitiæ, vt quocumque contingit committi causam appellacionis in criminalibus, semper apponatur clausula, *pario sententiæ, vel seruato exitio*, & forma Motus proprij Pij V. & Pij V. Ita Massob. *de Synodo diocesana cap. 4. Anbr. 21. secundum Roman. impressionem.* ^e *Iudicis processum impediunt.* An Episcopus visitans teneatur dare transumptum si repererit aliquod delictum carceratione, vel castigatione dignum? Affirmatiuè decum fuisse refert Armen. *in addit. ad recop. legum Nauar. lib. 1. tit. 6. de visitat. num. 62.*

^f *In causis visitationis, &c.* A visitatione facta ab Episcopo, præsertim à correctione morum, non dari appellacionem, per text. in præsent. *& cap. 10. sess. 24. de reformat. resoluunt Lancellot. de attentat. & innou. appellat. pend. li- mit. 18. in prin. num. 6. Ruginel. de appellat. §. 2. cap. 3. num. 46. Marchef. de commission. part. 1. de commiss. appellat. extra Roman. cur. cap. 6. num. 78. in 2. edit. quos refert Aloyf. Ricc. in praxi aurea resol. 7. num. 1. vbi numeris seqq. multa tradit de intellectu huius text. Nauar. in rubr. de iudic. notab. num. 83.*

num. 83. & conf. 1. de appellat. Gabr. Pereira de Manis Regia. part. 1. cap. 7. à priv. Thom. Valasc. alleg. iuris tom. 1. alleg. 70. num. 4. Mar. Anton. var. resolut. lib. 1. resolut. 95. num. 11. & resolut. 110. num. 14. Steph. VVeyms ad constitutiones 24. ex iure antiquo desumptas, & per Concil. Trident. innovatas, constit. 17. num. 14. pag. 195. vbi num. 15. aduertit vt dum appellatur à decreto visitationis, admitti non debeat appellatio nisi specificè expressè fuerint causæ grauaminu, vt dispicere possit visitator à quo appellatio interponitur, an causæ sint friuolæ, an iustæ, an suspèdere, vel mutare debeat suum decretu, an verò prouisionaliter exequi. Narbona l. 59. gloss. 1. num. 119. tit. 4. lib. 2. Recop. vbi refert de casum quod in causis visitationis, & correctionis appellari potest post definitiuam, ita tamen vt appellatio non suspendat executionem. Si tamen Episcopus procedat in exemptos, seu alios priuilegiatos contra eorum priuilegia, dam appellacionem existimant Salgado de protecc. Regia part. 2. cap. 15. numer. 58. Berar. de visitat. secul. cap. 27. num. 67. Mendez de Castro in praxi Lusit. p. 2. lib. 2. cap. 3. num. 34. Marchesan. d. cap. 6. num. 78. Vbi enim apparuerit de exemptione, seu priuilegio gesta appellacione pendente reuocatur, Lancellot. de attentat. p. 2. cap. 12. limit. 18. num. 2. & seq.

6. A mandato de residendo in visitatione edito non dari appellacionem ad effectum suspensiuum, sed ad effectum deuolutiuum tantum, decisiu refert Armendar. in addit. ad recop. legum Nauarra lib. 1. tit. 6. lib. 5. §. 2. numer. 2.
7. Appellacionem ad effectum suspensiuum non admitti à visitatione Ecclesie Cathedralis, & personarum ipsius ab Episcopo factenda, nec ideo illam appellacione suspendi posse, tenet Aldan. in compendio canon. resol. lib. 1. tit. 4. num. 8. vbi refert decisiu in Oriolan. 27. Martij 1632. ad 6. subdens ibidem in resp. 17. fuisse resolutum appellacionis cuiuscunque prætextu non posse impediri, seu retardari dicecesane Synodi celebrationem.

Si ordine iudiciario & ordinato processu visitationis causæ tractetur, appellatio ad vtrumque effectum admittitur, vt per Stephan. Gratian. Marchia decis. 188. num. 4. Ceual. de cognit. per viam viol. part. 2. q. 123. num. 14. & 15. Piafec. in praxi Episcopi. p. 2. cap. 3. num. 61. vers. hoc eodem casu, Narbona d. l. 59. gloss. 1. num. 122. Mendez de Castro in praxi Lusit. p. 2. cap. 3. num. 34.

8. Necnon in criminalibus ab Episcopo, &c.] Ergo non à iudicibus inferioribus, aut delegatis Papæ, vel Episcopi; ita post Nauarr. in manu. c. 25. num. 15. vers. adde, tradit Fr. Emman. in sum. tom. 3. cap. 20. num. 1. quem refert Hieron. Roder. in compendio q. regul. resol. 10. n. 10. Verum ex dispositione Concilij in omnibus causis appellari non posse ab interlocutorijs tam in prima, quam in secunda instantia, tam ab Ordinarijs, quam à delegatis, vel inferioribus latis, nisi grauamen contineant irreparabile, vel definitiuam vim habeant, resoluit Suar. de Paz in pract. in procum. 6. part. tom. 1. num. 28. Amat. Roder. in pract. examinandi & videndi processum cap. 12. nu. 8. latè ad vtramque partem Narbona l. 59. gloss. 1. nu. 150. cum multis seqq. tit. 4. lib. 2. Recop.

9. Ab interlocutoria, vel ab alio quocunque grauamine, &c.] An appellari possit quando grauamen illatum per interlocutoriam non potest tolli per appellacionem à definitiuam? vide Soar. de Pace in pract. tom. 2. p. 5. cap. vnic. num. 3. Quarant. in sum. Bullarij. verb. Archiepiscopi auctoritas, au. Hor. 18. vers. primo quæro. Nauarr. conf. 2. de appellat. Aloyf. Ricc. in praxi rerum fori Eccles. decis. 105. in 1. edit. alias resol. 405. num. 1. in 2. edit. Piafec. in praxi Episcopi. part. 2. cap. 4. num. 98.

10. Carcerationis indebitæ grauamen per appellacionem à definitiuam reparari non potest, ac prouide ab eo valet appellari, & Ordinarius tenetur huic appellacioni deierre, & processum transferre ad iudicem appellacionis, interim tamen reo manente in carceribus, donec iudex appellacionis causa cognita aliud iusserit, ita refert decisiu Piafec. d. cap. 4. num. 100. Quaranta d. verb. Archiepiscopi auctoritas, num. 20. in addit. lit. B. Et refert Narbona d. l. 59. gloss. 1. num. 120. Sa cram Congr. censuisse quod in materia correctionis vbi Episcopus etiam sine processu, Barbof. Collect. in Concil. Trid.

& sine scriptis carcerat subditos, & tenet diu carceratos, potest Metropolitanus cognoscere de excessu in corrigendo, si carcerati appellauerint ad eum, dummodo interim non impediatur, aut suspendatur executionem eorum, quæ ab Ordinario decreta fuerint, de quo etiam Gabr. Berar. de Visitat. secul. cap. 27. num. 67. Mendez de Castro d. p. 2. lib. 2. cap. 3. num. 33. Vide infra sess. 24. de reform. cap. 20. num. 33.

11. Appellacionem interpositam super condemnatione ad tremeas habere effectum suspensiuum, resoluit Aldan. d. tit. 9. num. 9. vbi dicit ita fuisse resolutum à S. Congreg. Episcopi & Regular. in Auersana 22. Ianuarij 1591.

12. Appellacionem à priuatione beneficij habere effectum suspensiuum, tenet Aldan. d. tit. 4. num. 10. vbi asserit sic fuisse decisiu in S. Congr. Episcopi & Regular. in Mleuitana 1. Iunij 1604. Nam etiam in causis visitationis, si nõ de morum correctione ageretur, sed de priuatione administrationis, vel beneficij, aut alterius similis rei, appellatio quoad vtrumque effectum admittitur, Ceual. de cognit. per viam violent. p. 2. q. 123. num. 13. Narbona d. l. 59. gloss. 1. num. 122.

13. Hac de re extat optimum decretum omnino videndum, quod refert Aloyf. Ricc. in d. praxi rerum fori Eccles. resol. 404. in 2. edit. Prosper de Augustino in addit. ad Quarant. d. verb. Archiepiscopi auctoritas, au. Hor. 18. vers. octauo. Piafec. d. part. 2. cap. 4. nu. 101. Hieron. Roder. in compendio quæst. regular. resol. 10. num. 35. cum seqq. Moduin. de potest. Regia part. 2. cap. 1. à num. 247. & de supplicat. ad Sanctissim. part. 2. c. 5. §. 2. num. 4. & 5. tenoris sequentis, videlicet.

Ad tollendas ambiguitates, & controuersias iurisdictionales, quæ inter appellacionem, & prioris instantie iudices non sine partium dispendio, cursuque iustitie impedimento, & sepe cum scandalo oriuntur, S. Congr. causis Episcoporum, preposita, facta prius relatione S. D. N. Urbano VIII. ac de Sanctissimatis sue mandato viue vocis oraculo desuper habito in hunc qui sequitur modum ab omnibus, ad quos spectat, in posterum fieri ac seruari debere mandauit, & mandat.

4. Metropolitani, Archiepiscopi, Primates, aut Patriarche in Suffraganeos, eorumque subditos non iudicent, nisi in casibus à iure expressis.

15. Item nec alij superiores etiam Nuncij, vel Legati de latere specificam facultatè maiorem non habentes causas in curijs Ordinariorum, vel aliorum inferiorum iudicum pendentes, ad se non auocent, nisi per viam legitime appellacionis ad ipsorum tribunalia deferantur, tuncque appellantes ab inferiorum iurisdictionibus quoad alias causas eximere non possint.

16. Appellaciones nunquam recipiantur, nisi per publica documenta, quæ realiter exhibeantur, prius consulerit appellacionem à sententia definitiuam, aut à grauamine, quod per definitiuam sententiam reparari non possit in casibus à iure non prohibitis, per legitimam personam, & intra debita tempora fuisse interpositam ac prosequutam.

17. Nedom causarum, quæ coram inferioribus iudicibus pendente ante definitiuam sententiam, vel vim definitiuæ habentè, de grauamine illato superiores cognoscere valeant, licet citra preiudicium cursus causarum se id facere contulerint. Nec ad hunc effectum liceat eis inibere, aut simpliciter mandare, vt ipsi copia processus transmittatur, etiam expensis appellantis.

18. Inhibitiones post appellacionem sicut premititur receptam non concedantur, nisi cum inscriptione tenoris sententiæ, aut decreti definitiuæ, aut vim definitiuæ habentis, vel damnatum per definitiuam irreparabile contentis, alias inhibitiones, & processus, & inde sequuta quæcumq; sint ipso iure nulla, etq; impune nõ parere liceat.

19. Si appellans asserat sententię, aut appellationis exemplum, culpa iudicis à quo, vel actuarij habere non posse, non ideo recipienda erit appellatio, aut aliqua inhibitiō concedenda, sed eis tantum, ad quos pertinet, iniungi poterit ut soluta condigna mercede actorum exemplum authenticum appellanti intra breuem aliquem competentem terminum tradatur. Caveat tamen iudex à quo, nisi verè appellatum fuerit in causa appellabili interim aliquid in preiudicium appellantis attentet, etsi per actum publicum, aut per testium depositiones constiterit acta denegari appellanti, tunc mandato tradendi acta possit iudex appellationes adijcere, ne interim aliquid novi contra appellantem intentetur.
20. Ab executione decreti S. Concilij Trident. aut visitationis Apost. appellationes à Metropolitanis non recipiantur, nec, si Episcopi virtute eiusdem S. Concilij procedunt ut Sedis Apost. delegati in causis, quę sub eorū iurisdictione ordinaria non comprehenduntur, salva tamen in hoc casu Legatorum, & Nunciorum Apostol. auctoritate.
21. In causis verò visitationis Ordinariorum, aut correctionis morū quoad effectum deuolutiuum tantum admittuntur, nisi de grauamine per definitiuam irreparabili agatur, vel cum visitator citata parte, & adhibita causa cognitione iudicialiter procedit, tunc enim appellationi locus erit quoad effectum suspensiuum.
22. Cum à grauamine, quod per definitiuam reparari nequit, ut indebita carcerationis, vel torture, aut excommunicationis etiam comminata, appellatur, non nisi visis actis, ex quibus euidenter appareat de grauamine, appellatio admittatur, aut inhibitiō, vel prouisio aliqua concedatur.
23. Causa appellationis dum pendet, appellans in eodem, quo reperitur, carcere permanebit, quoad iudex ad quē appellatum est, visis actis, & causa cognita aliter decreuerit, & tunc si à iudicis ad quem decreto dim definitiue habente fuerit appellatum, nihil mandare, aut pro sui decreti executione attentare poterit, donec per iudicem superiorem aliud fuerit ordinatum.
24. Acta originalia processuum primę instantię ad iudicem appellationis Notarius mittere nõ cogatur, nisi probabilis aliqua falsitatis causa, & suspicio incidat, quę iudicialiter obijciatur, & tunc terminata causa remittenda sunt ad Ordinarij, ut in suo archiuo conseruentur.
25. Censura Ecclesiastica in appellante prolata relaxari, aut nulla declarari per iudicem appellationis nõ potest, nisi auditis partibus, & causa cognita, tuncque si constiterit eam iustam esse, ad iudicem, qui excommunicauit, appellans remittendus est, ut ab ipso iuxta sacros canones beneficium absolutionis, si humiliter petierit, debitamque emendationem præstiterit, obtineat. Si verò iniustam esse clare appareat, superior absolutionem impendat: si dubitetur, honestius est ut ad excommunicatorem intra breuem aliquem terminum eidem præfigendum absoluendus remittatur, licet etiam superior hoc casu id ipsum per se præstare iure possit.
26. Absolutio ad cautelam non nisi parte citata, & visis actis cum dubitatur de nullitate excommunicationis ab homine prolata, vel à iure si concurrat dubium facti, vel probabile dubium iuris, concedenda erit, tuncque ad tempus breue cum reincidentia, & præstita per excommunicatum cautione de stando iuri, & parendo mandatis Ecclesię tantum, etsi iuxta formã à iure præscriptam apparebit quem ob manifestam iniuriam excommunicatum fuisse, debitam etiam satisfactionem præstare, & si ob contumaciam manifestam expensas pariter satisfacere, & cauere de iudicio sibi coram excommunicatore quis tenebitur, priusquam ad cautelam absoluaatur.
27. A sententia definitiua contra verum contumacem prolata appellatio non recipiatur, nec inhibitiō, aut alia queuis prouisio quandiu appellans in huiusmodi vera contumacia perstiterit, concedatur.
28. Nec Episcopus, seu Vicarius, &c. Archiepiscopum non debere se ingerere in prima instantia causarum, quę agitantur coram eius suffraganeo, cui inhibendum non est, nec ille tenetur deferre appellationi, nisi in casibus Bullę Gregorij XIII. quę est 24. in Bullario, referuntur decimum Zerol. in præxi Episcop. verb. appellatio, vers. ad decimum, Hieron. Roderic. de resol. 10. num. 21.
29. Metropolitanum non posse cognoscere etiam circa præiudicium cursus causę coram Episcopo, neque ad eum effectum etiam absque vlla inhibitione posse simpliciter mandare, ut sibi transmittatur copia processus expensis appellatis extra casum à Concilio concessos appellandi, referunt decimum Quarant. d. auctor. 18. vers. primo quarto, Hieron. Roderic. d. resol. 10. num. 22.

In Criminibus appellationis causa à sententia Episcopi quando Metropolitanano, & quando vni ex vicinioribus sit committenda, eorumve vicarijs, & non inferioribus.

C A P V T II.

- 1 Legati, seu Nuncij non possunt committere causas criminales suis Auditoribus.
- 2 Appellandum est ad Metropolitanum à sententijs Ordinarj in causa criminali procedētis ex decre-

to Concil. etiam tanquã Sedis Apostol. delegatus.

- 3 Appellandum est à Vicario ad Episcopum in causis criminalibus, vel beneficalibus specialiter commissis Vicario.

A Sententia Episcopi, vel ipsius in spiritualibus Vicarij generalis, in criminalibus appellationis causa, vbi appellationi locus fuerit, si Apostolica auctoritate in partibus eam committi contigerit, à Metropolitanano, seu illius etiam Vicario in spiritualibus generali, aut, si ille aliqua de causa suspectus foret, vel vltra duas legales diastas distet, seu ab ipso appellatum fuerit, vni ex vicinioribus Episcopus, seu illorum Vicarijs, non autem inferioribus iudicibus, committatur.

Hunc text. allegat, & illius summam refert Sbroz de officio Vicarij lib. 3. quest. 3. vbi quest. 5. resoluit posse Vicarium Patriarchę, Archiepiscopi, vel Episcopi cognoscere causas appellationū quas deuoluunt ad ipsos.

à Metropolitanano, seu illius etiam Vicario, Legatos, seu Nuncios Apost. non posse committere istas causas suis Auditoribus, ut illas videant tanquam iudices delegati resoluit Aldan, in compendio canonice, resoluit. lib. 3. tit. 8.

tit. 8. num. 10. vbi ait sic fuisse resolutum 6. Octobris 1588. & subdit. sub die 24. Maij 1590. fuisse decifum sententias latus ab Auditoribus Nuncioꝝ Sanctissimi in causis appellationum in criminali, nullas esse, nec propter vilitatem publicam & communem partium errorem sustineri.

2. *¶ Vni ex vicinioribus Episcopis.* A decretis, & sententijs ordinarij, qui etiam tanquam Sedis Apost. delegatus ex decreto Concilij processit, appellandum esse ad Metropolitanum, non autem ad Sedem Apostol. tenet Aldan. vbi supra.
3. In causis verò criminalibus, vel beneficialibus specia-

liter commissis Vicario: appellari ab eo ad Episcopum cum dicatur Ordinarius, resoluunt glot. verb. officialium, in cap. 2. de officio vicarij lib. 6. & ibi Lap. num. 12. Anch. nam. 2. Domin. num. 9. Franch. num. 4. in fine. August. Berol. in rub. de offic. deleg. num. 2. & 26. & consil. 22. num. 12. vol. 1. Felin. d. rub. de officio delegat. num. 4. & in cap. licet num. 1. cum seqq. de officio ordinarij, & ot. decif. 7. de Officio Vicarij. alijs 371. in no. uis, Marant. de ordine iudic. part. 4. dist. 5. in princip. num. 16. Anton. Cuch. lib. 2. instit. maior. tit. 8. de vicar. n. 112. cum seqq. Sbroz de officio Vicarij li. 2. q. 55. n. 35. cum seqq. Sanc. de matr. li. 3. disp. 29. num. 6. Iacob. de Laurent. in tract. de iudice suspenso, cap. 4. num. 12. Nicol. Garc. de beneficijs p. 5. ca. 8. nu. 40.

Acta prima instantia intra triginta dies dentur gratis reo appellanti.

C A P V T I I I.

- 1 Doctores referuntur de materia huius cap. agentes.
- 2 Intellectus huius decretis.
- 3 Appellans in causis criminalibus tenetur intra sex menses causam prosequi, & expeditione reportare.

Reus, ab Episcopo, aut eius Vicario in spiritualibus generali, in criminali causa appellans, coram iudice, ad quem appellauit, a *acta prima instantia omnino producat*: & iudex, nisi illis visis, ad eius absolutionem minimè procedat. Is autem, à quo appellatum fuerit, intra triginta dies acta ipsa postulanti gratis exhibeat, alioqui absque illis causa appellationis huiusmodi, prout iustitia sua fuerit, terminetur.

1. **V**ide Sbroz de officio Vicarij lib. 3. quæst. 9. vbi de intellectu, Soar. de Pace in præf. tom. 2. part. 5. cap. vnic. num. 14. Mendez de Castro in praxi Lusitana lib. 2. cap. 11. num. 14. Nouar. in singul. iuris canonic. sing. 7. nouissimè Stephan. Vveym ad constitutiones 24. ex antiquo iure desumptas, & per Concil. Trident. innouatas, consil. 27. num. 15. & 16. pag. 195. Narbona l. 33. gloss. unica num. 4. tit. 25. lib. 4. Recopil.
2. Intelligendum esse hunc text. de persona iudicis, qui in criminali causa sententiam tulit, à qua appellatum fuit, vt scilicet quantum in se erit acta ipsa postulanti exhibeat gratis, itaut nullam mercedem sibi eo nomine accipiat: verò e. 20. sess. 24. de reform. intelligendum esse de persona Notarij, qui ipsam actorem copiam tenebitur exhibere appellanti congrua mercede accepta, resoluunt Sbroz d. loco & Aldan. in compendio Canon. resolut.

lib. 5. tit. 8. num. 30. vbi refert ita decifum sub die 27. Septembris 1627.

Acta prime instantia omnino producat. In causis criminalibus, qui pecuniariam passus fuerit sententiam, si casus sit appellabilis, vt supra ad e. 1. dictum est, tenebitur appellans infra sex menses à die ipsius interpositæ appellationis computandos ita coram iudice appellationis causam suam prosequi, vt etiam expeditionem reportet, quibus elapsis, & expeditione coram iudice à quo non reproducta, tenetur idem iudex à quo ad quancunque fisci instantiam, etiam si acta fuerint transportata, sententiam ipsam debitæ executioni omni mora postposita demandare, vt statuit sanctæ mem. Pius V. in sua const. 143. incip. Licet, refert Massobr. de diacæ sana Synodo, c. 4. dub. 21. secundum Romanam impress.

Quando certus Episcoporum numerus à iure requisitus non potest assistere Episcopo deponenti ac degradanti clericum, assistant tot idem Abbates certi eiusdem diæcesis, quibus assistere non valentibus assistant persone alioquin in dignitate constituta.

C A P V T I V.

- 1 Doctores de materia huius cap. agentes.
- 2 Degradationem realem, & curiæ seculari traditionem quæ crimina mereantur.
- 3 Episcoporum numerus qui requiratur in degradationibus.
- 4 Vicarius generalis proprij Episcopi potest ad verbalem Presbyteri depositionem procedere, ad actualem verò solus proprius Episcopus.
- 5 Episcopus electus, & confirmatus ante consecrationem non potest actualiter clericum degradare.
- 6 Prelati Religiosorum non habent iure communi facultatem deponendi, vel degradandi suos subditos.
- 7 Crimina qua merentur verbalem depositionem.
- 8 Abbates degradationi assistentes sunt iudices assessores.

Cum vero tam grauiam nonnunquam sint delicta, ab Ecclesiasticis commissa personis, vt ob eorum atrocitatem à sacris Ordinibus deponendæ, & curiæ sint tradendæ seculari, in quo secundum sacros canones, certus Episcoporum numerus requiritur, quos si omnes adhibere difficile esset, debita iuris executio differretur, si quando autem interuenire possent, eorum residentia intermitteretur, propterea statuit & decreuit, Episcopo per se, seu illius Vicarium, in spiritualibus generali, contra Clericum, in sacris etiam presbyteratus Ordinibus constitutum, etiam ad illius condemnationem, & necnon verbalem depositionem, & per se ipsam etiam ad actualem, atque solemnem degradationem ab ipsis Ordinibus, & gradibus Ecclesiasticis, in casibus, in quibus aliorum Episcoporum præsentia, in numero à canonibus definito, requiritur, etiam absque illis procedere liceat, adhi-

Barbos. Colect. in Concil. Trid.

G 2 bitis

a Carth. 10. vide 3. q. 8. Iuggero. & 25. q. 7. Felix Episcopus. b 2. Hispal. cap. 6. c Cap. si quis cum seq. 14. q. 7. e. degradatio de P. nit. in 6.

praxi crimin. part. 1. questione 6. num. 49. Nicol. Garc. de benef. p. 8. cap. 3. num. 28. Cardinal. Tusch. pract. conclus. tom. 7. conclus. 730. Sanctarell. variar. resolut. questione 50. num. 20.

2. Et obtentam remissionem alicuius delicti, non facta mentione prioris condonationis eiusdem, vel alterius eiusdem generis, subreptitiam esse docent Couar. lib. 1. variar. cap. 20. num. 8. Clar. §. fin. quest. 59. num. 9. Antonius Gomez tom. 3. variar. cap. 30. num. 69. Molin. de primogenit. lib. 2. cap. 4. num. 52. & lib. 4. cap. 3. num. 43. Menoch. de arbitrar. casu 203. num. 32. Sanctarellus loco proxime citato.

β Per se ipsum, &c.] Aduertit Ioann. Sanc. in selectis disput. 50. num. 26. quod prospiciens Concilium in presenti plures delinquentes pro meritis pœnis ab Episcopis sibi inflictis extorquere gratias falsis precibus, per quas pœna illæ aut remittantur omnino, aut minuantur, decreuit Episcopum per se ipsum tanquam Sedis Apostolicæ delegatum summarie cognoscere de subreptione, & obreptione gratiæ, & tamen non obstante quod afferit Concilium per se ipsum debere cognoscere Episco-

pum, praxis quotidiana docet illius rei cognitionem suo committi Vicario, per doctrinam Salzedi in pract. capitul. 73. in fine, qui ait quod dum Concilium iudicio Episcopi aliquid agendum committit, non tantum Episcopo, sed ei, qui vices illius gerit, committere censetur.

γ Non admittat.] Est enim ipso iure nulla gratia subreptitiæ impetrata, vt tradunt Felin, per text. ibi in cap. ad audientiam, num. 22. de rescript. Menoch. de arbit. casu 201. num. 2. Surd. decis. 307. num. 17. Sanctarell. var. resolut. quest. 50. num. 3. Monet. de commutat. ultim. volunt. cap. 6. num. 133.

δ Et quamlibet expressionem falsam vitare gratiam, etiam quod aliàs esset Princeps concessurus, tenent Caputaq. decis. 49. & decis. 254. num. 4. p. 2. Nicol. Garc. de benef. p. 6. cap. 6. num. 197. Nec ad euitandam subreptionem sufficere aliquod ex narratis verificari ad subnendam gratiam, sed omnia esse verificanda, docent Azened. consil. 34. Gutierrez canonic. lib. 2. questione 15. num. 68. & 108. Nicol. Garc. d. cap. 2. num. 193. Rot. decis. 634. p. 1. diuers.

Episcopus nequaquam moneatur, aut citetur vt personaliter compareat, nisi ob causam ex qua deponendus, aut priuandus veniret.

C A P V T V I.

Quoniam verò subditi Episcopo, tametsi iure correpti fuerint, magnopere tamen eum odisse, & tanquam iniuria affecti sint, falsa illi crimina obijcere solent, vt quoquo pacto possint, ei molestiam exhibeant, cuius vexationis timor plerumque illum ad inquirenda, & puniendæ eorum delicta seigniorum reddit: id circo, ne is magno suo, & Ecclesiæ incommodo gregem sibi creditum relinquere, ac non sine Episcopalis dignitatis diminutione vagari cogatur, ita statuit, & decreuit, Episcopus nisi ob causam ex qua deponendus, siue priuandus veniret etiam si ex officio, aut per inquisitionem, seu denunciationem, siue alio quouis modo procedatur, vt personaliter compareat, nequaquam citetur, vel moneatur.

α Cap. sunt nonnulli, 2. q. 7.

β Vide sess. 24. c. 17.

Vide Sbroz de vicario Episcopi lib. 2. quest. 58. num. 7. & quest. 59. num. 2. vers. nec dicatur. Clar. §. fin. quest. 37. vers. ulterius quero, Salzed. ad Bernard. in pract. cap. 124. litt. A. in nouiss. impress. Stephan. Gratian. discipulationum forensium, cap. 169. num. 15. Vgolinum de officio Episcopi, cap. 2. §. 2. num. 4. vers. decimo, metipsum in similiti tractatu part. 3. allegat. 112. num. 6. Alzed. in praxi Episcop. part. 2. cap. 7. num. 3. Gonzal. ad regul. 3. Cancell. gloss. 41. num. 5. vbi decretum hoc intelligit procedere in Episcopis non residentibus, quia isti solum possunt citari, seu moneari ad comparandum ob causam, ob quam venirent deponendi seu priuandi, additque Episcopos residen-

tes, etiam si sit causa atrocissima, vtpote hæresis, aut læsæ maiestatis, minime posse citari ad personaliter comparandum per quoscunque iudices ordinarios, vel delegatos, etiam S. R. E. Cardinales, nisi de expressa, & speciali commissione manu Papæ signata. Et expressè Pius IV. in sua constit. incip. De salute gregis, anno eius primo statuit Episcopos ex quouis delicto etiam atrocissimo ad Romanam Curiam citari non posse, nisi in primis accedat specialis commissio Papæ, vt testatur Erasmi à Cochier de iurisdictione Ordinarij in exemptis, p. 1. quest. 41. quem refero d. allegat. 112. num. 7.

Testes contra Episcopum quibus qualitibus præditi esse debeant, & si carentes grauibz pœnis mulctandi.

C A P V T V I I.

Testes in causa criminali ad informationem, vel iudicia, seu aliàs in causa principali contra Episcopum, nisi testes, & bonæ conuersationis, existimationis & famæ fuerint, non recipiantur: & si odio, temeritate, aut cupiditate aliquid depofuerint, grauibz pœnis mulctentur.

Vide quæ dixi de officio & potestate Episcopi, part. 3. allegat. 112. num. 11.

Causæ Episcoporum quando coram Pontifice referantur, & per ipsum terminentur.

C A P V T V I I I.

1 Doctores de materia cap. agentes.

2 Archiepiscopus non potest iudicare causas vertentes inter Episcopos suffraganeos. Barbof. Collect. in Concil. Triad.

α Cap. necessitatio quoque c. acc. i. Episcoporum c. testes. 2. q. 7. & c. vii. 2. q. 5. Concil. Rom. sub Syluest. Iuliana Anacleti p. p. epist. 2. & Cartha. 1. & Cartha. 4. c. 96. & Sixt. 3. ep. 3. cap. 3.

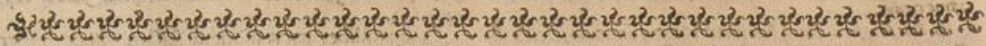
G 3 Causæ

Causa Episcoporum, cum pro criminis obiecti qualitate comparere debeant, coram Pontifice Max. referantur, ac per ipsum terminentur.

Vide Salzed. ad Bernard. in pract. cap. 124. litt. A. vers. hoc de clericis, in fine. Henriquez in summa lib. 13. cap. 55. §. 2. Armendar. in addit. ad recopilat. legum Navarra lib. 1. tit. 18. l. 7. de Episcopis, num. 80. Illustriss. D. Rodericum a Cunha in tract. de confessoribus sollicitantibus mulieres in confessione, quest. 12. incipit de officio & potestate Episcopis part. 3. allegat. 212. a princip. & latius infra sess. 24. de

reformat. cap. 5. Alzed. in praxi Episcop. part. 2. cap. 7. & numer. 1.

Archiepiscopum non posse iudicare causas vertentes inter Episcopos suffraganeos, resoluit Aldan. in compendio canon. decis. lib. 1. tit. 1. num. 8. ubi testatur ita fuisse decisa in S. Congregat. causis Episcoporum preposita in una Regien. 3. t. Maij 1588.

SESSIO XIV.

De sanctissimo Pœnitentiæ Sacramento.

SACROSANCTA œcumenica, & generalis Tridentina Synodus, in Spiritu S. legitime congregata, presidentibus in ea eisdem sanctæ Sedis Apostolicæ Legato & Nuncijs, quamvis in decreto de iustificatione multus fuerit de Pœnitentiæ Sacramento, propter locorum cognationem, necessaria quadam ratione sermo interpositus: tanta nihilominus circa illud nostra hæc ætate diuersorum errorum est multitudo, vt non parum publica utilitatis retulerit de eo exactiorem & pleniorẽ definitionem tradidisse, in qua demonstratis, & conuulsis, Spiritus sancti præsidio, vniuersis erroribus, Catholica veritas perspicua, & illustris fieret, quam nunc in hæc Synodus Christianis omnibus perpetuo seruandam proponit.

Supra sess. 6. c. 14.

Vide Theologos cum Magistro in 4. dist. 14. S. Thom. p. 3. q. 84. vbi Nugnus, & Vasquez, Victor. Armill. Siluest. & alios Summitas verb. Confessio, & verb. Pœnitentiæ. Polianth. eod. verbo, Hieron. Onuphr. Luc. Pinell. & Thom. Zerol. in suis tract. de Pœnitentiâ. Cardin. Bellarm. in suis controvers. cathol. lib. vnic. de Pœnitentiâ Soar. tom. 4. de Pœnitentiâ. Valent. tom. 4. dist. 7. quest. 3. cum tribus seqq. Iacob. de Graff. in aureis decis. p. 1. lib. 1. cap. 1. cum seqq. Henriquez in summa lib. 4. de Pœnitentiâ. Vitald. in candelabr. aureo tit. de Pœnitentiâ. Petr. de Ledesma in summa p. 1. de Sacram. vbi de Pœnitentiâ. Ioan. de la Cruz in direct. confitent. tract. de Sacrament. Pœnit. Philare. lib. 2. cap. 18. Becan. de Sacramentis in specie, cap. 29. quest. 1. Canon. in relect. de Pœnitentiâ. Syluum in 3. part. D. Thomæ quest. 84.

Nugn. in eand. 3. part. quest. 84. Ioan. Medina in Cod. de Pœnitentiâ. Tanner. tom. 4. tract. de Pœnitentiâ. Simplic. Mutin. in sua Theologia moralis de Sacram. Pœnit. Valer. Reginald. in praxi fori pœnitentiæ. lib. 29. Ægid. de Coninck de Sacram. & censur. tom. 2. dist. 1. Bonacina de Sacram. dist. 5. de Pœnitentiâ. Galgan. de iure publico lib. 3. tit. 89. Homobon. de Bonis de examine ecclesiast. tract. 5. cap. 1. Mollæ. in summa Theologia moralis tract. 7. de sanctissimo Sacramento Pœnitentiæ. Filiuc. in quest. moralibus tract. 6. Fagunderz in quinque Ecclesiæ præceptis, præcept. 2. Paul. Lâyman in Theologia moralis lib. 5. tract. 6. nouissime Ioan. de Lugo de Sacrament. tom. 2. de Pœnitentiâ. Torreblanca de iure spirit. lib. 2. cap. 10. Barthol. à S. Paulo tom. 3. tract. de Pœnitentiâ.

De Necessitate, & institutione Sacramenti Pœnitentiæ.

CAPVT PRIMVM.

Si ea in regeneratis omnibus gratitudo erga Deum esset, vt iustitiam, in Baptismo, ipsius beneficio, & gratia, susceptam, constanter tuerentur, non fuisset opus, aliud ab ipso Baptismo Sacramentum ad peccatorum remissionem esse institutum. Quoniam autem Deus, diues misericordia, cognouit figmentum nostrum, illius etiam vitæ remedium contulit, qui sese postea in peccati seruitutem, & demonis potestatem tradidissent, Sacramentum videlicet Pœnitentiæ, quo lapsi post Baptismum beneficium mortis Christi applicatur. Fuit quidem pœnitentiâ vniuersis hominibus, qui se mortali aliquo peccato inquinassent, quouis tempore ad gratiam, & iustitiam assequendam necessaria, illis, etiam, qui Baptismi Sacramento ablui petiuisent, vt, peruersitate abiecta, & emendata, tantam Dei offensionem cum peccati odio, & pio animi dolore detestarentur. Vnde Propheta ait: Conuertimini, & agite pœnitentiâ ab omnibus iniquitatibus vestris: & non erit vobis in ruinam iniquitas; Dominus etiam dixit: Nisi pœnitentiâ egeritis, omnes similiter peribitis. Et princeps Apostolorum Petrus peccatoribus Baptismo initiandis pœnitentiâ commendans, dicebat: Pœnitentiâ agite, & baptizetur vnusquisque vestrum. Porro nec ante aduentum Christi Pœnitentiâ erat Sacramentum, nec est post aduentum illius cuiquam ante Baptismum. Dominus autem Sacramentum Pœnitentiæ tunc præcipuè instituit, cum à mortuis excitatus, & insufflauit in discipulos suos, dicens: Accipite Spiritum sanctum: quorum remisistis peccata, remittuntur eis, & quorum retinueritis, retenta sunt. Quo tam insigni facto, & verbis tam perspicuis, potestatem remittendi, & retinendi peccata, ad reconciliandos fideles, post Baptismum lapsos, Apostolis, & eorum legitimis successoribus fuisse communicatam, vniuersorum Patrum consensus semper intellexit. Et Nouarianos, remittendi potestatem olim pertinaciter negantes, magna ratione Ecclesia Catholica tanquam hæreticos explosit, atque condemnauit. Quare

Infr. can. 1. Psalm. 103. Ephes. 2. sic Innoc. cap. 1. epist. 91. inter epist. August. Nam quamuis redemisset, & Cyprianus ab August. citatus lib. 2. contra Iulian. cap. 8. Quam benigna, quam necessaria. Sub sess. 6. c. 14. de iust. Conc. Cabil. c. 2. Ezech. 18. d. Luc. 13. Act. 2. sic cap. prop. de consecrat. dist. 7. Ioanni. 20. Matth. 16. c. vt constitueretur, 50. dist. & infra c. 84 in fin. & can. 3.

